

**Akademie múzických umění v Praze
Hudební a taneční fakulta**

Taneční umění
Nonverbální divadlo

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Psilocybin,
stimulant kreativity, nebo výstřelek dekadentního umělce?**

BcA. Adéla Vávrová

Vedoucí práce: MgA. Hana Strejčková, Ph.D.

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, červenec 2024

**The Academy of Performing Arts in Prague
Music and Dance Faculty**

Art of Dance
Nonverbal Theatre

BACHELOR'S THESIS

**Psilocybin,
a stimulant of creativity, or the fad of a decadent artist?**

BcA. Adéla Vávrová

Thesis supervisor: MgA. Hana Strejčková, Ph.D.

Academic title: BcA.

Prague, July 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem

Psilocybin,
stimulant kreativity, nebo výstřelek dekadentního umělce?

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím pouze uvedené literatury a pramenů a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna v souladu se zákonem a vnitřními předpisy AMU.

Praha, dne 29.07.2024

Adéla Vávrová

Poděkování

Děkuji náhodám, svým rodičům, Hance Strejčkové za neuvěřitelně lidský, a přitom tak profesionální přístup, který mě motivoval k psaní i ke studiu.

Také děkuji svým přátelům, všem pedagogům a Martinovi za jeho výbornou pórkovou polévku.

Abstrakt

Bakalářská práce dokumentuje specifický diskurz týkající se psychoaktivní látky zvané psylocibin v divadelním kontextu, konkrétně mezi studenty a absolventy akademického programu Nonverbální divadlo ve věkové skupině 20–35 let. Výzkum kvalitativní povahy se zaměřuje na hlavní důvody a motivace užívání psychoaktivní látky psylocibin v kreativním odvětví a otevírá diskuzi o rizicích a možných přínosech této látky ve sféře divadelního působení. Zvláštní pozornost je věnována neurologii, historickému zařazení psylocibinu a způsobu jeho využití v uměleckém světě. V rámci šesti hloubkových, anonymních rozhovorů byla sestavena ohnisková skupina (focus group), která byla genderově vyvážená a třetina z respondentů odpověděla pouze na základě jedné konkrétní zkušenosti. Práce tímto představuje specifické příběhy respondentů, ve kterých každý z nich detailně popisuje svou zkušenost s užíváním této psychoaktivní látky. Zároveň také zkoumá, jakým způsobem tato látka zapůsobila na jejich autorskou tvorbu a zda cítí, že jsou či jejím užitím - užíváním byli výrazně ovlivněni. Analýza získaných dat je dále metaforicky přiblížena ve čtyřech prózách (non-fiction s vědomím úzké hranice mezi creative non-fiction), které úzce souvisejí se základními složkami pohybového divadla, jako je prostor, gravitace, rytmus a tělesnost. Tyto krátké literární útvary jsou pak vloženy mezi jednotlivé kapitoly práce.

Abstract

The bachelor thesis documents a specific discourse concerning the psychoactive substance called psilocybin in the theatrical context, specifically among students and graduates of the academic programme Nonverbal Theatre in the age group of 20-35 years. The qualitative research focuses on the main reasons and motivations for the use of the psychoactive substance psilocybin in the creative sector and opens a discussion on the risks and possible benefits of this substance in the sphere of theatrical performance. Particular attention is paid to the neurology, the historical classification of psilocybin and how it is used in the artistic world. A gender-balanced focus group (focus group) was formed in six in-depth, anonymous interviews, with one-third of the respondents answering on the basis of only one specific experience. The thesis thus presents the specific stories of the respondents, in which each of them describes in detail their experience of using this psychoactive substance. At the same time, it also explores how this substance has affected their writing and whether they feel that they are or have been significantly affected by its use. The analysis of the collected data is further metaphorically approached in four prose works (non-fiction, keeping in mind the narrow boundary between creative non-fiction) that are closely related to the basic components of movement theatre such as space, gravity, rhythm and physicality. These short literary formations are then inserted between the chapters of the thesis.

Obsah

Předmluva	1
Úvod	2
1 Metodologie výzkumu	3
1.1 Cíl výzkumu	3
1.2 Metoda výzkumu.....	3
1.3 Metoda zpracování dat	4
1.3.1 Kódování rozhovoru.....	4
1.4 Kritéria výběru respondentů	5
1.5 Etika výzkumu.....	5
1.6 Limity a možné chyby výzkumu	6
2 Vymezení základní terminologie	7
2.1 Definice psilocybinu	7
2.1.1 Psychofyzické účinky a neurologická transformace psilocybinu na psilocin	7
2.1.2 Návykovost a toxicita	9
2.1.3 Vedlejší účinky.....	9
2.1.4 „Bad trip“.....	10
2.1.5 Historický kontext psilocybinu	10
2.2 Využití psilocybinu v umění	12
2.2.1 Psilocybin a hudba.....	12
2.2.2 Melodie mezi řádky.....	13
2.2.3 Psilocybin a film.....	16
2.2.4 Psilocybin a literatura.....	17
2.2.5 Psilocybin ve výtvarném umění.....	18
3 Úvod do divadelní terminologie.....	21
3.1 Autorské divadlo	21
3.2 Pohybové divadlo	21
3.3 Fyzický a duševní pohyb.....	22
3.3.1 Fibonacciho salón.....	23
3.4 Zranitelnost autorského a kolektivního divadla.....	24
3.4.1 Kreativita	24
3.4.2 Vůle	25
3.4.3 Stimulanty.....	25
4 Analýza rozhovorů a dat	28
4.1 Motivace	29
4.1.1 Zvědavost vs umělecký záměr.....	29
4.1.2 Vyhodnocení.....	30
4.2 Inspirace	30
4.2.1 Konkrétní impulsy k tvorbě.....	30
4.2.2 Vyhodnocení.....	31

4.2.3	Změněné vnímání.....	31
4.2.4	Gravitace	32
4.2.5	Nové techniky.....	34
4.2.6	Vyhodnocení.....	35
4.3	Sebekontrola	35
4.3.1	Rizika.....	35
4.3.2	Strachy	36
4.3.3	Vyhodnocení.....	37
4.4	Sebezáchova.....	38
4.4.1	Terapie	38
4.4.2	Emoce	38
4.4.3	Očista	39
4.4.4	Vyhodnocení.....	39
5	Závěr	40
	Seznam použitých zdrojů.....	41

Seznam příloh

- Příloha 1 – Přepis rozhovoru A
- Příloha 2 – Přepis rozhovoru B
- Příloha 3 – Přepis rozhovoru C
- Příloha 4 – Přepis rozhovoru D
- Příloha 5 – Přepis rozhovoru E
- Příloha 6 – Přepis rozhovoru F

Předmluva

První literární skica - Asociativní psaní.

Sedím na pohovce. Přes sebe mám pohozenou na dotek velmi jemnou a hebkou deku. Dopíjím čaj a přestávám vnímat čas. Cítím, že mé dlouho namáhané svaly těžknou a vzápětí se uvolňují. Je to velmi příjemný pocit. Začínám si uvědomovat každý centimetr ve svém těle, a dokonce i každý centimetr kolem svého těla. Jako by celá moje postava vystřelovala z mého těla energii. Doslova se vnímám jako bych byla Sluncem. Najednou se pohovka i s hebkou dekou začne zvedat ke stropu. Je to, jako bych seděla na mraku a koukala se na svůj pokoj z veliké výšky. V tom se mě nějaká postava, kterou jsem dosud nevnímala, zeptá: „Jsi v pohodě?“. Spadnu na zem, ale neodpovím. Vlastně sebou ani nehnu. Ten prožitek vlastního těla, který mám, to absolutní uvolnění je tak silné, že si jej nechci nechat vzít. Co když pohnu rukou a ono to navěky zmizí? Zkusím tedy pohnout pouze očima. Je to velmi namáhavá práce. Najednou si všimnu dřevěného suku, co je z boku skříně na kuchyňské lince. Suk se začne točit, až se promění ve vodní vír, takový, jaký u nás můžeme vidět pouze v čaji, který rychle zamícháme lžičkou. Cítím, jak v tom čaji plavu, jak mě stahuje do větší a větší hloubky, až mám pocit, že nikdy nedosáhnu dna hrnku. Víím, že mi toho může suk ještě tolik prozradit, ale čas se krátí, a tak otočím oči na skleněné dveře. Ty se najednou promění ve zlatou mozaiku a vytváří tekoucí a zářivé obrazy, připomínající Klimtovy polibky. Postavy se skroucenými těly, které se naklánějí a různě proplétají. Jejich těla jsou plastická a flexibilní. Celou proměňující se galerii na svých skleněných dveřích sleduji nejdřív jen jako divák, ale velice rychle začnu ten pohyb cítit i ve vlastním těle.

Kolem těch dveří chodím už rok a nikdy jsem v nich neviděla to, co dnes.

Tisíckrát jsem pila čaj, ale nikdy jsem čajem nebyla, tak jako dnes.

Dlouhé hodiny jsem se snažila porozumět hodinám pantomimy, technice pohybu, či klasickému tanci a vymýšlela různá přirovnání, aby mi nebyl pohyb cizí a já se v něm uvolnila. Ale nikdy jsem pohybu neporozuměla tak, jako dnes.

Úvod

Hlavním cílem mé práce je zkoumat individuální zkušenosti respondentů s užíváním psilocybinu, analyzovat jejich výpovědi a identifikovat shody a rozdíly v osobních prožitcích. Tyto zkušenosti jsem roztřídila do kategorií zahrnujících motivaci, inspiraci, sebekontrolu a sebezáchovu. Závěrečným cílem je vytvořit virtuální rozhovor, který otevře diskuzi na téma psilocybinu a jeho vlivu na uměleckou tvorbu.

Práce je strukturována následovně: nejdříve se věnuji metodologii výzkumu, kde podrobně vysvětluji cíle, metody a zpracování dat. Následně se zaměřuji na základní terminologii a podrobný popis psilocybinu, jeho účinků, návykovosti a historického kontextu. Dále zkoumám využití psilocybinu jako zdroje inspirace v různých uměleckých formách, od hudby a literatury po film a výtvarné umění.

V další části práce se zabývám divadelní terminologií a její aplikací. Vysvětluji, v čem je autorské divadlo zranitelné a jak se umělec může dostat k myšlence sáhnout po psychedelickém stimulantu. Tato podkapitola je klíčová pro následnou analýzu.

Analýza je zaměřena na čtyři hlavní témata: Motivace, Inspirace, Sebekontrola a Sebezáchova. Rozebírám jednotlivé citace z rozhovorů a porovnávám je. Na konci každé podkapitoly přidávám vyhodnocení a snažím se z poskytnutých rozhovorů vyvodit platná pravidla a závěry pro tuto specifickou skupinu respondentů.

Do práce jsem také zařadila čtyři non-fiction příběhy, které propojují téma a atmosféru celé práce. Non-fiction, neboli literatura faktu, přináší skutečné příběhy a události, které jsou propleteny do struktury textu, tj. realita či fakta a data tvoří pevnou konstrukci, ale plášť podléhá nastaveným pravidlům. Zde tyto literární črty mají čtenáři napomoci vcítit se, lépe pochopit, snadněji si představit stavy na psychedelikách a zároveň ohraničit dramaturgii celé práce.

Práci uzavírám shrnutím hlavních zjištění, která vyplynula z mého výzkumu.

1 Metodologie výzkumu

Tento výzkum kvalitativní povahy se zaměřuje na zkoumání hlavních příčin a motivací pro užívání psilocybinu v kontextu divadla a diskutuje o jeho rizicích a potenciálních výhodách.

V následující kapitole se zaměřím na metodologii použitou v praktické části této bakalářské práce. Nejprve představím cíle výzkumu, které se soustředí na analýzu individuálních zkušeností s užíváním psilocybinu v kreativním průmyslu, konkrétně mezi tvůrci v oboru nonverbálního divadla, přičemž se pokusím identifikovat hlavní motivace a příčiny, které vedou k jeho použití. Cílem je rovněž porovnat různé osobní prožitky a zmapovat jejich vliv na tvůrčí proces, zatímco zkušenosti respondentů budou rozděleny do čtyř klíčových kategorií: Motivace, Inspirace, Sebekontrola a Sebezáchova.

V této kapitole rovněž definuji kritéria výběru respondentů, metody sběru a zpracování dat a etické aspekty výzkumu. A protože si uvědomuji rizika s výzkumem spjatá, budu se na závěr věnovat limitům a potenciálním chybám, které mohly během práce nastat.

1.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je popsat individuální zkušenosti respondentů s užíváním psilocybinu, následně jejich výpovědi porovnat a identifikovat shody a rozdíly v osobních prožitcích. Pracovně jsou rozřazeny do kategorií souvisejících s motivací, inspirací, sebekontrolou a sebezáchovou.

Závěrečným cílem je vytvořit virtuální rozhovor, který otevře diskuzi na téma psylocybinu a tvorby a odhalí tak jeden z možných faktorů ovlivňující uměleckou činnost.

1.2 Metoda výzkumu

Metoda sběru dat: pro získávání dat byl pro tuto práci koncipován polostrukturovaný rozhovor. Jeho prostřednictvím je možné zaznamenat zkušenosti respondentů s určitým fenoménem, resp. jejich reflexi daného fenoménu.¹ Polostrukturovaný rozhovor vyžaduje určité schéma, které definuje soubor otázek, jež musí výzkumník položit.² Rozhovor má pevně stanovené tzv. „jádro interview“, tedy minimální počet témat a otázek, které musí pokrýt.³ Pořadí otázek lze podle potřeby měnit, aby se maximalizovala efektivita rozhovoru.⁴ Tento přístup umožňuje

---

¹ Podrobněji viz NOVOTNÁ, Hedvika, Ondřej, ŠPAČEK a Magdaléna, ŠTOVÍČKOVÁ JANTULOVÁ. *Metody výzkumu ve společenských vědách*. Fakulta humanitních studií, 2020, s. 275. ISBN 978-80-7571-025-3.

² Podrobněji viz MIOVSKÝ, Michal. In: *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Grada Publishing, 2006, s. 159. ISBN 80-247-1362-4.

³ Tamtéž, s. 160.

⁴ Tamtéž, s. 159.

výzkumníkovi flexibilně upravovat směr rozhovoru tak, aby co nejlépe odpovídal cílům výzkumu a výzkumným otázkám.⁵ Dodatečné otázky a odbočky jsem používala jen ojediněle, a v rozhovorech se vyskytují tedy jen zřídka. Výzkumník by měl také usilovat o to, aby položil všechny připravené otázky,⁶ což se mi v případě všech šesti rozhovorů podařilo splnit.

Jak navrhuje J.C.Kaufmann v knize *Chápající rozhovor*, otázky byly uspořádány dle logické návaznosti do koherentního celku, aby se zabránilo přeskakování mezi tématy.⁷ Rozhovor byl s tímto vědomím rozdělen na tři části. První část zkoumá motivace před užitím. Druhá část se věnuje popisu samotného stavu intoxikace a jeho vlivu na tvorbu jednotlivých aktérů. V této části jsou rozebírány složky pohybového divadla, jako je prostor, rytmus, hudba, choreografie, perspektiva, čas aj. Ve třetí části rozhovoru se ptám respondentů na dopady užití, výhody a nevýhody, případnou katarzi a také na psychickou prevenci po možných špatných zkušenostech.

1.3 Metoda zpracování dat

Nejprve byla vykonána transkripce rozhovorů do psané podoby se zřetelem na zachování co největší autenticity výpovědi respondentů. Úpravy textu byly minimální a zahrnovaly zejména redukci některých pasáží textu, označenou symbolem (...), které pro účely analýzy nebyly relevantní. Jinou formou úpravy při transkripci bylo vložení konkrétního slova, nebo informace, které sice v širším kontextu textu bylo zřejmé, ale autor ho ve větě omylem opomenul.

1.3.1 Kódování rozhovoru

Nejprve jsem si text rozhovoru několikrát přečetla a rozdělila ho na tematické části. Toto rozdělení odpovídalo tematickému rozdělení otázek v polostrukturovaném rozhovoru. V takto rozčleněném textu jsem pomocí deskriptivních kódů pojmenovala konkrétní jevy v jednotlivých segmentech. Deskriptivní kódy označují témata, o kterých daný segment explicitně hovoří.⁸ Tyto kódy se obecně vztahovaly k jedné větě, souboru vět nebo většímu úseku textu.

V dalším kroku jsem k deskriptivním kódům přiřadila interpretační kódy, které slouží k odhalení významů skrytých v datech.⁹ Vyjadřujeme jimi, jakým způsobem z pohledu výzkumníka rozumíme tomu, co daný segment znamená.

---

⁵ Podrobněji viz NOVOTNÁ, Hedvika, Ondřej ŠPAČEK a Magdaléna ŠTOVÍČKOVÁ JANTULOVÁ. *Metody výzkumu ve společenských vědách*. s. 322.

⁶ Tamtéž, s.324.

⁷ Podrobněji viz KAUFMANN, Jean-Claude. *Chápající rozhovor*. Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, s.52-53. ISBN 9788074190339.

⁸ Podrobněji viz NOVOTNÁ, Hedvika, Ondřej ŠPAČEK a Magdaléna ŠTOVÍČKOVÁ JANTULOVÁ. *Metody výzkumu ve společenských vědách*, s. 432.

⁹ Tamtéž, s.432.

Poslední úroveň kódování bylo vytvoření kategorií – nadřazených pojmů, které sdružují více či méně opakující se deskriptivní a interpretační kódy. Tyto vztahy jsou dále zkoumány a vysvětlovány během analýzy, i když se na první pohled mohou jevit jako nesouvisející. Kategorie tak umožňují jasnou identifikaci opakujících se témat, jako jsou vzorce, pravidla, či vůdčí motivy.¹⁰

Kódování jsem prováděla na vytištěném rozhovoru v papírové podobě, což umožňovalo barevné podtrhávání, vpisování a mazání jednotlivých pasáží pro lepší orientaci při kódování a analýze. Pro mé potřeby byla tato forma přehlednější než práce s počítačovou aplikací Word.

1.4 Kritéria výběru respondentů

Jedním ze základních kritérií pro výběr respondentů byla jejich příslušnost a aktivní působení v oblasti pohybového divadla. Konkrétně šlo o studenty a absolventy akademického programu Nonverbální divadlo z pražské AMU ve věkovém rozpětí 20-35 let. V rámci šesti hloubkových, anonymních rozhovorů byla sestavena ohnisková skupina, která byla genderově vyvážená. Třetina z respondentů odpověděla na základě jedné konkrétní zkušenosti a zbylé dvě třetiny na základě opakované zkušenosti s užíváním této psychoaktivní látky. Účast na rozhovoru byla tedy podmíněna minimálně jednou zkušeností s užitím dané látky.

1.5 Etika výzkumu

Na začátku rozhovoru byl každý respondent obeznámen s etickými pravidly vedení rozhovoru, analýzy a zpracování dat a základními podmínkami účasti na rozhovoru, jako je například podmínka vyhotovení audio záznamu a následného přepisu rozhovoru. Pro citlivost zkoumaného tématu a ochranu osobních údajů respondentů byly rozhovory zbaveny jména a tím i identity jednotlivých dotazujících. Některé z nich byly vedené v cizím jazyce (slovenština), avšak všechny byly s cílem anonymizace přeloženy do českého jazyka. Anonymizovat výpovědi komunikačního partnera znamená zamlčet ty údaje, které by přímo nebo nepřímo vedly k jeho identifikaci.¹¹ Namísto jmen jsou uváděny označení Respondent A až Respondent F.

Každý respondent svou dobrovolnou účast na rozhovoru potvrdil informovaným souhlasem, který je zaznamenán v příslušném audio záznamu/přepisu rozhovoru.¹²

Pro zachování diskrétnosti proběhly rozhovory na nerušených místech v zastoupení pouze dvou osob – tazatele a respondenta.

---

¹⁰ Tamtéž, s.432.

¹¹ Tamtéž, s. 69.

¹² Podrobněji viz MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*, s. 280.

1.6 Limity a možné chyby výzkumu

Potenciálním limitem výzkumu je moje nedostatečné vzdělání v oboru biochemie a přírodních věd a s tím spojená neznalost některých pojmů zaužívaných v oblasti exaktní praxe výzkumu psychoaktivních látek a také v oblasti psychologie.

Výběr respondentů byl výrazně limitován omezeným rozsahem práce. Pro potřeby hlubšího výzkumu by bylo vhodné výběr respondentů rozšířit o další aktéry – zejména subjekty z více věkových kategorií s možným interdisciplinárním rozšířením, a tudíž přesahem za hranice oboru nonverbálního divadla.

Dalším možným limitem může být také subjektivita samotných výpovědí respondentů, která je však do jisté míry při kvalitativním výzkumu běžná.

2 Vymezení základní terminologie

Důležitým krokem v teoretické části této práce je vymezení základní terminologie. Vzhledem k tomu, že práce spojuje dvě zdánlivě nesouvisející oblasti, jako jsou divadlo a chemická látka psilocybin, je nezbytné definovat existující pojmy, které budu v této práci používat. Nejprve bude stručně ozřejměn samotný psilocybin, včetně jeho neurologických a psychofyzických účinků. Následně bude psilocybin zasazen do kontextu historie a umění, po čemž bude následovat přechod k divadelní terminologii. Pozornost bude věnována zejména pojům autorského a pohybového divadla, jako například tělesnost, pohyb a kreativita.

2.1 Definice psilocybinu

Vědkyně Klára Gotvaldová definuje psilocybin jako „*psychoaktivní alkaloid¹³ zařazený mezi serotonergní¹⁴ psychedelika, přítomný v některých druzích hub, běžně označovaných jako ‚magické houby‘ nebo ‚houby s obsahem psilocybinu‘.*“¹⁵ Dále Gotvaldová dodává, že tento tryptaminový derivát¹⁶ se vyskytuje v houbách patřících k několika významným rodům, mezi které patří Psilocybe (lysohlávka), Inocybe (vláknice), Conocybe (sametovka), Gymnopilus (šupinovka), Pluteus (štitovka) a Panaeolus (kropenatec). Největší množství psychoaktivních druhů nalezneme v rodu Psilocybe. Houby tohoto rodu jsou rozšířeny v mírném klimatickém pásu, zejména v Evropě a Severní a Jižní Americe.¹⁷ Letcher zase tvrdí, že je psilocybin známý svými schopnostmi vyvolávat změněné stavy vědomí, zahrnující euforii, halucinace a změněné vnímání času a prostoru. Po požití je psilocybin rychle metabolizován na psilocin, který je hlavní aktivní složkou zodpovědnou za jeho psychoaktivní účinky.¹⁸

2.1.1 Psychofyzické účinky a neurologická transformace psilocybinu na psilocin

Psychofyzické účinky hub obsahujících psilocybin se projevují během 15 minut až jedné hodiny po konzumaci, v závislosti na tom, jak byly požitý a na rychlosti metabolismu, trvají přibližně 4-5 hodin. Subjektivní účinky hub s obsahem psilocybinu závisí na několika faktorech: typu hub, zda jsou houby čerstvé nebo sušené, zda jsou kombinovány s jinými potravinami, na tělesné hmotnosti člověka, jeho povaze, očekávání a prostředí, ve kterém nachází.

---

¹³ Druh organické sloučeniny.

¹⁴ Serotonergní psychedelika jsou také nazývána klasickými halucinogeny. Jejich chemická struktura je podobná serotoninu.

¹⁵ GOTVALDOVÁ, Klára. Magické houby a psilocybin. In: TYLŠ, Filip. *FENOMÉN PSYCHEDELIE*. 2.vyd. dybbuk, 2020, s. 13-14. ISBN 9788074382260.

¹⁶ Chemická látka odvozená od tryptaminu, konkrétněji 5-hydroxytryptamin.

¹⁷ Podrobněji viz GOTVALDOVÁ, Klára. *FENOMÉN PSYCHEDELIE*. s. 13-14.

¹⁸ Podrobněji viz LETCHER, Andy. In: *Magické houbičky*. VOLVOX GLOBATOR, 2008, s. 10-11. ISBN 978-80-7207-691-8.

Po požití hub je většina psilocybinu v žaludku přeměněna trávicími enzymy na účinnější psilocin. Poté se obě látky dostávají do krevního oběhu a jsou rychle rozšířeny po celém těle. K absorpci dochází především v tenkém střevě.¹⁹

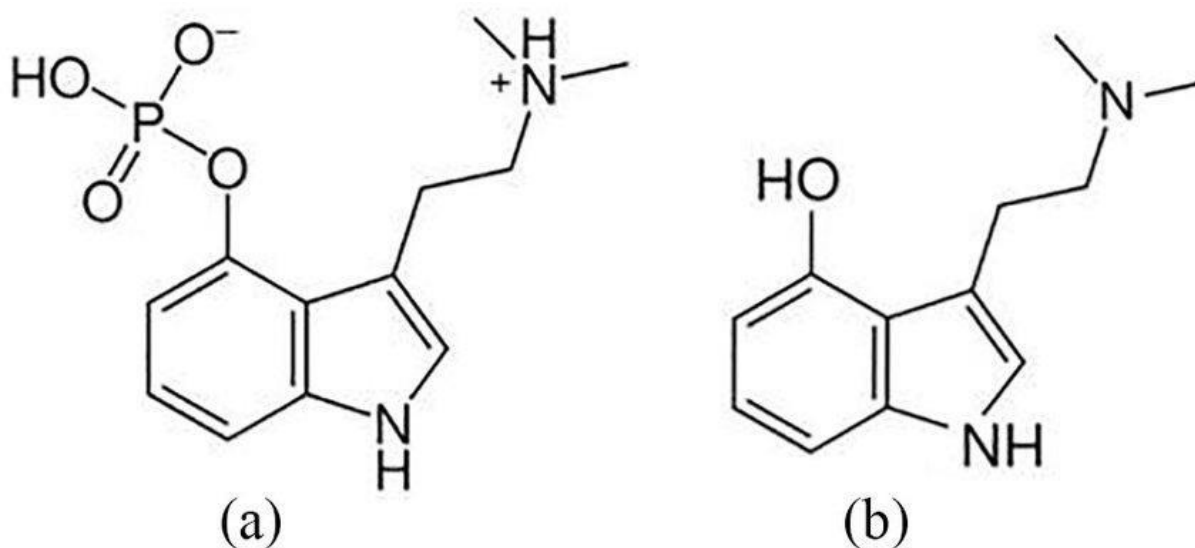
Psilocybin se v těle mění na psilocin prostřednictvím procesu defosforylace. Tento proces zahrnuje enzymatickou reakci, při níž se od molekuly psilocybinu oddělí fosfátová skupina. Defosforylace je klíčová pro aktivaci psilocybinu, protože samotný psilocybin nemá přímý psychoaktivní účinek; je to psilocin, který interaguje se serotoninovými receptory v mozku a způsobuje typické psychoaktivní účinky, jako jsou změny ve vnímání, myšlení a náladě.²⁰

Změny v normálním zásobování a příjmu serotoninu souvisí s řadou fyziologických a psychologických poruch, jako je například deprese a migréna. Andy Letcher uvádí ve své knize *Magické houbičky* velmi trefné přirovnání „Požití psilocybinu lze přirovnat k vložení cizího, ale překvapivě kompatibilního softwaru do mozkového počítače, který narušuje jeho běžné operace novým a nečekaným způsobem.“²¹ To je také důvod, proč tato látka zažívá velké lékařské úspěchy v léčbě výše zmíněných nemocí. Může však také pomoci umělcům v jejich tvorbě? Dokáže performer po užití této látky lépe vnímat své tělo a tím probudit pomyslnou múzu pro svou práci?

Obrázek 1.²²

(a) Psilocybin

(b) Psilocin

¹⁹ Podrobněji viz LETCHER, Andy. *Magické houbičky*, s. 27-28.

²⁰ Podrobněji viz HASLER, Felix, Ulrike GRIMBERG, Marco A. BENZ, Theo HUBER a Franz X. VOLLENWEIDER. Acute psychological and physiological effects of psilocybin in healthy humans: a double-blind, placebo-controlled dose-effect study. *Psychopharmacology* [online]. 2004, **172**(2), 145–156 [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: doi:10.1007/s00213-003-1640-6

²¹ LETCHER, Andy. *Magické houbičky*. s. 28.

²² KUYPERS, Kim P. C. *The structure of (a) psilocybin and (b) psilocin*. Fotografie. [online]. 2019 [cit. 2024-07-24]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/figure/The-structure-of-a-psilocybin-and-b-psilocin_fig1_334455606

2.1.2 Návykovost a toxicita

Podle výzkumu Veroniky Andrashko a Kataríny Molčanové spočívá problém u psilocybinu v následujícím: „Prozatím dostupné vědecké studie konstatují jen velmi nízkou toxicitu klasických psychedelik. Nebyly prokázány žádné specifické známky tělesné či nervové toxicity na zvířatech, ani na lidech, a to ani ve vysokých dávkách“²³. Výzkumnice také uvádějí, že bezpečnostní profil smrtelné dávky LSD pro potkany je 4000krát vyšší než účinná dávka, což srovnávají s nikotinem, kde je tento poměr 21krát, u aspirinu 199krát a u psilocybinu 640krát.²⁴

V souvislosti s toxicitou látek rovněž zmiňují, že „od 60.let řada studií vyvrátila jakékoliv mutagenní, teratogenní, či karcinogenní vlastnosti klasických psychedelik, což se potvrdilo i na experimentech se zvířaty.“²⁵

Dalším aspektem, kterého se veřejnost často obává (a který je často zmiňován v rámci protidrogových kampaní), je návykový potenciál psychedelik. Na rozdíl od jiných zneužívaných drog nemají psychedelika kvůli své chemické podstatě schopnost vyvolat závislost. Závislost se v nervovém systému rozvíjí v tzv. centru odměny, konkrétně na dopaminových receptorech v mozku (např. u nikotinu nebo heroinu). Tradiční psychedelika však působí primárně na serotoninové receptory, které mají jen sekundární a slabší vliv na dopaminergní systém. Celkově lze říci, že u serotoninových psychedelik se při opakovaném dávkování vyvíjí biologická tolerance, ale závislost se nerozvíjí ani v náznaku.²⁶

2.1.3 Vedlejší účinky

Ačkoli se mohou objevit vedlejší účinky, u tradičních psychedelik jsou tyto příznaky obvykle jen dočasné a většinou zmizí bez nutnosti lékařského zásahu. Při vyšších dávkách mohou nastat příznaky jako „zrychlení dechu, mírná bolest hlavy, závratě, slabost, jemný třes, nevolnost, ospalost, brnění prstů a rozostřené vidění, při vyšetření lze zjistit také zvětšené zorničky a zvýšení šlachových reflexů“.²⁷ Mírné a přechodné zvýšení krevního tlaku a srdeční frekvence bylo také zaznamenáno, avšak tyto změny nejsou u zdravých osob významné a nedosahují patologických hodnot. Nebezpečná může být kombinace psychedelik s některými antidepresivy, což může vést k potenciálně život ohrožujícímu serotoninovému syndromu.

Velký význam má také tzv. set a setting, tedy psychický a fyzický stav uživatele a prostředí, kde jsou psychedelika užívána. „Je známo několik případů úmrtí: například po skoku z okna či

²³ ANDRASHKO, Veronika a Katarína MOLČANOVÁ. *Fenomén psychedelie*, s. 42

²⁴ Podrobněji viz ANDRASHKO, Veronika a Katarína MOLČANOVÁ. *Fenomén psychedelie*, s. 42

²⁵ Tamtéž, s. 42

²⁶ Tamtéž, s. 42-43

²⁷ ANDRASHKO, Veronika a Katarína MOLČANOVÁ. *Fenomén psychedelie*, s. 43-44

*jiné nehodě spojené s užitím látky v nevhodném prostředí anebo člověkem s nepříznivou psychickou predispozicí.*²⁸

2.1.4 „Bad trip“

Termín „bad trip“ označuje negativní nebo děsivou psychedelickou zkušenost, která se může projevovat strachem, úzkostí a paranoiou. Přesto však 39 % účastníků vědecké studie z Univerzity Johnse Hopkinse uvedlo, že jejich „bad trip“ patřil mezi pět nejvýznamnějších zážitků jejich života, a 84 % respondentů uvedlo, že měl pro ně „byl ‚bad trip‘ spirituálně prospěšný“.²⁹

Jednou z hlavních obav spojenou s užíváním psychedelik je možnost vyvolání psychózy nebo trvalých psychotických reakcí po odeznění účinků látky, což vyžaduje odbornou psychiatrickou péči. Výskyt trvalých psychotických příznaků je odhadován na 0,1–0,2 % případů a je úzce spjat s predispozicí jedince k psychickým onemocněním, jako jsou dříve prodělané psychózy nebo rodinná historie psychických poruch. Současný výzkum ukazuje, že riziko negativních psychických účinků může být výrazně sníženo správnou přípravou, vhodným psychickým stavem uživatele, jeho informovaností a prostředím, ve kterém je látka užívána.³⁰

2.1.5 Historický kontext psilocybinu

Halucinogenní houby byly používány domorodými kulturami v Americe, zejména Aztéky a Mayi, kteří je nazývali „teonanácatl“, též překládaném jako „božská houba“. Tyto houby hrály důležitou roli v náboženských a léčebných obřadech.³¹

První zevrubný popis užívání „teonanácatl“ se datuje k roku 1598 a jeho autorem je španělský misionář a františkánský mnich Bernardino de Sahagún, který ve své práci Florentine Codex podrobně popsal různé aspekty života a kultury Aztéků, včetně užívání psychedelických hub.³²

Vzhledem k různým účelům, k nimž se psychedelika v domorodém kontextu používala, se houby a další entheogeny³³ ukázaly jako obtížně asimilovatelné do evropských kultur. Mnoho z prvních kronikářů psalo o lékařských účincích hub buď nejednoznačně, nebo nepříznivě. Nakonec zvítězilo evropské „démonologické chápání“, protože entheogeny se hegemonicky

---

²⁸ Tamtéž, s. 44

²⁹ Tamtéž s. 45

³⁰ Podrobněji viz ANDRASHKO, Veronika a Katarína MOLČANOVÁ. *Fenomén psychedelie*, s. 45-48

³¹ Podrobněji viz SCHUTTLES a HOFMANN. *Rostliny Bohů*. 2. vydání. VOLVOX GLOBATOR, 2000. ISBN 80-7207-342-7

³² Podrobněji viz DE ALVARADO TEZOZOMOC, Hernando. *CRÓNICA MEXICANA* [online]. México City: Instituto de Investigaciones Históricas, 1975, 16-17 [cit. 2024-06-26]. Dostupné z: <https://almoloyadejuarez.wordpress.com/wp-content/uploads/2011/08/teozomoc-hernando-a-cronica-mexicana.pdf>

³³ Látky, obvykle rostlinného původu, které vyvolávají změněné stavy vědomí.

začaly spojovat s uctíváním ďábla.³⁴ Užívání hub bylo démonizováno, a nakonec zakázáno inkvizičním ediktem v roce 1620³⁵

V moderní době začala západní věda objevovat halucinogenní houby na počátku 20. století. V roce 1915 uznávaný etnobotanik ze Spojených států amerických, William Edwin Safford rozklíčoval, že aztécké „teonanácatl“ byl ve skutečnosti jen jiný název pro houby.³⁶

Další významný krok učinil americký etnobotanik Richard Evans Schultes, který v roce 1939 publikoval článek potvrzující existenci halucinogenních hub v Mexiku.³⁷

Zásadní zlom pak nastal v roce 1955, kdy mykolog Robert Gordon Wasson a jeho manželka Valentina poprvé zaznamenali své zkušenosti s rituálním užitím halucinogenních hub mezi Mazatéků v Mexiku. Jejich příběh byl zveřejněn v časopise *Life* v roce 1957, což přitáhlo pozornost západního světa k těmto houbám.³⁸

V roce 1958 švýcarský chemik Albert Hofmann, známý objevem LSD, izoloval psilocybin a psilocin, aktivní sloučeniny v halucinogenních houbách, a úspěšně je syntetizoval.³⁹

V 60. letech 20. století se psilocybin stal populárním v rámci kontrakultury a psychedelického hnutí. K popularizaci psychedelických látek přispěl mimo jiné i slavný hudební festival Woodstock, který se konal v roce 1969 a stal se symbolem míru, hudby a volné lásky. Nadužívání psychedelických látek během této doby vedlo k obavám o veřejné zdraví a bezpečnost, a tak byl v roce 1970 v USA přijat *Controlled Substances Act*⁴⁰, který zařadil psilocybin do seznamu kontrolovaných látek. Označení znamenalo, že má vysoký potenciál pro zneužití a žádné uznané lékařské využití. Podobné zákazy byly přijaty i v dalších zemích. Od 90. let 20. století dochází k oživení zájmu o psychedelický výzkum. Psilocybin je zkoumán pro svůj potenciál v léčbě duševních poruch, jako je deprese, úzkost a posttraumatická stresová porucha (PTSD). V České republice se tímto výzkumem zabývá Národní ústav duševního zdraví (NUDZ), který se snaží prozkoumat terapeutické možnosti psilocybinu. V

---

³⁴ Podrobněji viz BREEN, Benjamin. The Failed Globalization of Psychedelic Drugs in the Early Modern World. *The Historical Journal* [online]. 2021, 2021(65), 2 [cit. 2024-06-26]. Dostupné z: doi:10.1017/S0018246X21000224

³⁵ Tamtéž, s. 12

³⁶ Podrobněji viz SCHUTTLES a HOFMANN. *Rostliny Bohů*.

³⁷ Podrobněji viz SCHULTES a EVANS. *The Identification of Teonanácatl, A Narcotic Basidiomycete of the Aztecs* [online], 37-54 [cit. 2024-06-28]. Dostupné z: doi:Botanical Museum Leaflets, Harvard University, vol. 7, no. 3, 1939, 37-54, DOI: <https://doi.org/10.2307/275845>

³⁸ Podrobněji viz WASSON, Robert Gordon. Seeking the Magic Mushroom. *Life Magazine* [online]. 1957, 42(19), 100-120 [cit. 2024-06-28]. Dostupné z: <https://www.cuttersguide.com/pdf/Periodical-Publications/life-by-time-inc-published-may-13-1957.pdf>

³⁹ Podrobněji viz SHABA, Reham. *Development of an improved psilocybin synthesis* [online]. Uppsala, Department of Medicinal Chemistry, 2020 [cit. 2024-06-28]. Dostupné z: <https://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1470170/FULLTEXT01.pdf>. pdf. bachelor thesis. Uppsala Universitet.

⁴⁰ Zákon o kontrolovaných látkách

posledních letech některé země a jurisdikce začaly dekriminlizovat nebo legalizovat lékařské užití psilocybinu.⁴¹

2.2 Využití psilocybinu v umění

Tato podkapitola se zaměřuje na využití psilocybinu v umění, zkoumá jeho vliv na tvůrčí proces a představuje konkrétní umělce, kteří se touto látkou inspirovali.

Psychedelické látky, jako je psilocybin, se staly významným prostředkem v tvorbě a inspiraci mnoha umělců. Od 60. let 20. století, kdy psychedelická kultura dosáhla svého vrcholu, psilocybin ovlivnil řadu výtvarných děl, hudebních skladeb, filmů a literárních děl. Psilocybin ovlivňuje lidské vnímání a myšlení. Užívání psilocybinu může vést k prožitkům intenzivních vizuálních a sluchových halucinací, změněného vnímání času a prostoru, a k hlubokým introspektivním zážitkům.

V následujících podkapitolách představím výčet těch nejznámějších umělců, kteří zásadně ovlivnili světovou a tuzemskou scénu.

2.2.1 Psilocybin a hudba

Jedním z nejvýraznějších příkladů vlivu psilocybinu a obecně psychedelik na hudbu byla londýnská rocková skupina Pink Floyd, založená roku 1965,⁴² jejímiž členy v době vzniku byli Roger Waters (baskytara), Nick Mason (bicí), Rick Wright (klávesové nástroje) a Syd Barrett (kytara, zpěv).

Poslední zmíněný člen složil v prvních třech letech kapelního působení většinu písní a hraje klíčovou roli v přechodu ke stylu psychedelické hudby. Koncerty tohoto žánru často zahrnují různé projekce, světelné efekty a další vizuální prvky. To platilo i pro vystoupení Pink Floyd, kteří se v Anglii stali rychle známými právě díky své propracované a jedinečné vizuální show.⁴³

Po vydání prvního alba „*The Piper at the Gates of Dawn*“ (1967),⁴⁴ které je považováno za jedno z nejdůležitějších děl psychedelického rocku, začínají problémy s kytaristou a zpěvákem Sydem Barrettem, jež jsou připisovány hlavně drogám, které užívá a také rychle rostoucí popularitě celé kapely. Následně kytaristu vystřídá David Gilmour a skupina se postupně od psychedelické hudby odklání.⁴⁵

⁴¹ Podrobněji viz TYLŠ, Filip. Léčení psilocybinem. *Fenomén psychedelie*. s. 190-195.

⁴² Podrobněji viz FIELDER, Hugh. *Pink Floyd: odvrácená strana zdi*. Slovart, 2014. s. 15. ISBN 978- 80-7391-833-0.

⁴³ Tamtéž, s.24

⁴⁴ PINK FLOYD. *The Piper at the Gates of Dawn (Full Album)*. 2013-12-26. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=MwTV23pBm_U. [citováno 2024-7-24].

⁴⁵ Podrobněji viz FIELDER, Hugh. *Pink Floyd: odvrácená strana zdi*. s. 33-38

Dalším umělcem, který byl výrazně ovlivněn psychedelickými zkušenostmi, je Jimi Hendrix. Jeho inovativní přístup ke kytarě a tvorba skladeb jako „*Purple Haze*“ nebo „*Voodoo Child*“ jsou často spojovány s jeho experimenty s psychedeliky. Jeden recenzent AllMusic popsal píseň jako „*dokonalý příklad toho, jak Hendrix vzal formu Delta blues, a nejen ji psychedelizoval, ale seslal ještě silnější kouzlo tím, že dodal text hlasem voodoo kněze*“.⁴⁶ Hendrixova hudba je tak známá svou energetickou intenzitou, technickou dovedností a hlubokými, někdy až mystickými texty.

Pro mě osobně má hudba Jimiho Hendrixe zvláštní kouzlo a jedinečnost zejména díky jeho osobitému stylu, který se vyznačuje neobvyklými technikami hry na elektrickou kytaru (například hraní pomocí zubů, nebo hraní na pravoukous kytaru s přeházenými strunami tak, aby vyhovovaly levorukému kytaristovi, což přispělo k jeho jedinečnému zvuku). Hudební publicista Ondřej Konrád popsal hru Hendrixe takto: „*Protože konkrétně u Fender Stratocasteru, čili Jimiho generální kytary, bere kobylkový snímač jinak výšky a jinak basy. No a Hendrix měl přehozené struny. To je jeden z prvků, které vytvářely jeho specifický zvuk. A potom – pravouká kytara má ladící mechaniku u basové struny E asi dva centimetry od nultého pražce.*“⁴⁷

Na pódiu působí Jimi Hendrix nesmírně svobodně a uvolněně, a v kombinaci s jeho nápadným vzhledem je zřejmé, proč upoutával a stále upoutává tolik pozornosti. Jeho „stage present“ dokáže vtáhnout a až hypnoticky zaujmout nejen dospělé, ale i děti, což je zvláště patrné ze záznamu živého koncertu, který se odehrál na havajském Maui v roce 1970.⁴⁸

2.2.2 Melodie mezi řádky

Druhá literární skica - Melodie mezi řádky

Následující text je druhým ze čtyř vymyšlených příběhů, které jsem pro tuto práci nazvala literární skici. Tento experiment je inspirován přístupem non-fiction, což znamená literární zpracování shromážděných materiálů s pevným základem v citacích a datech. Text obsahuje přímé citace mých respondentů a zachycuje jejich vnímání času a hudby během užití psychoaktivní látky zvané psilocybin.

---

⁴⁶ Voodoo Child (Slight Return) Review by Denise Sullivan [online]. Dostupné z: <https://www.allmusic.com/song/voodoo-child-slight-return-mt0004611750#review>.

⁴⁷ KONRÁD, Ondřej. JAK TO TEN JIMI VLASTNĚ VŠECHNO DĚLAL? *Magazinuni* [online]. 2020 [cit. 2024-07-25]. Dostupné z: <https://www.magazinuni.cz/hudba/jak-to-ten-jimi-vlastne-vsechno-delal/>

⁴⁸ HENDRIX, Jimi. *The Jimi Hendrix Experience - Voodoo Child (Slight Return)*. 2020-09-10. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=qFfnlYbFEiE>. [citováno 2024-7-24]

Ranní Spotify je pro mě taková obdoba kávy. Jen co rozškrábnu oči, v uších mi zní All I wanna do – taková blbost. Většinou vstávám kolem sedmé a fakt se mi nechce, ale nakonec se vykopu z postele. A první věc, kterou udělám je, že otevřu okno, sednu na římsu našeho starého činžáku a chvíli jenom koukám na ta kvanta aut, co projedou kulaťákem. Zhluboka dýchám pražský vzduch a v uších mi hraje Perfect day společně s troubením nerudných řidičů. „*Vždycky trvá strašně dlouho, než se k něčemu odhodlám, vždycky strašně dlouho přemýšlím nad tím, jestli mám vstát a někam jít, něco udělat, nebo jestli mám prostě jen tak zůstat tam, kde jsem.*“⁴⁹ A pak nemožně dlouho hledám JBLko, protože si ty kukuřičné lupínky bez Simona a Garfunkela prostě neumím představit, a protože jsem fancy labužník a požitkář, tak na tramvaj běžím. Po cestě mi dělá společnost Clash a jeho Should I stay or should I go.

Do zkušebny dorazím asi kolem deváté a pokračuju v researchi, kterou mám rozdělanou. Pracuju teď na linearitě pohybu. Jinými slovy, pokud máte dvě hodnoty (x_1) a (x_2) a k nim přiřazené výstupy (y_1) a (y_2), pak splňujete vztah $y=ax+b$, kde (a) a (b) jsou konstanty. Nerozumím ani slovu, ale takhle mi to vysvětlil google, tak prodávám, jak jsem nakoupil a poctivě si všechno zapisuju, protože náhody neexistují a pokud na mě ta rovnice takhle vyskočila, tak bude mít pro práci asi nějaký význam. A dneska jsou lidi děsně zahlceni informacemi, tak je fakt důležité umět vybírat jen ty, co jsou k něčemu dobré. „*Člověk tím vlastně může zabít hrozně moc času nějakou pseudo řešerší, kdy si myslí, že to, co dělá, je vlastně úplně neuvěřitelné. A pak vlastně zjistí, že se jenom válel 3 hodiny v bahně a že to pro jeho práci nebylo vůbec přínosné.*“⁵⁰

To už si ale zapínám playlist k tvorbě a dopřávám si lehkou stimulaci v podobě Space Oddity od Davida Bowieho. „*Každá hudba mi ovlivňuje vizualizaci, ale okamžitě - v ten moment, což je naprosto brutální. Pokud je nějaká, například chill, hezká hudba, je to krásné. Vidím při ní většinou růžové a světlé barvy. V momentě, kdy hudba přejde do (...) beatů, tak mají takovou ne tvrdou, ani ne úplně špatnou, ale takovou divnou atmosféru. V ten moment se mi to přetvoří do tmavých barev, celý ten prostor i tělo se více skrčí.*“⁵¹ A pak, když už je člověk hluboko ponořený do tvorby, tak úplně ztratí pojem o čase i prostoru. Vytvoří si svět, který funguje sám o sobě a sám pro sebe. Někdy příjemné útočiště, jindy existenční past duševního vězení.

Skladbu Hurt od Johnnneho Cashe zásadně nepřeskakuju, ale nechám ji dohrát do konce, i přestože bolí. A pak chodím z jedné strany místnosti na druhou a ty čtyři metry mi najednou připadají jako dvacet. „*Je to jako ten film Večernice. Je tam hlavní postava, které řekne Měsíčník, Slunečník a Větrník, aby se dostal k hradu a zachránil Večernici, ale řeknou mu, že*

⁴⁹ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem E pro účely bakalářské práce [28.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 5

⁵⁰ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem F pro účely bakalářské práce [04.09.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 6

⁵¹ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem A pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 1

se nesmí ohlížet a nesmí se zastavit. A když ta hlavní postava jde, tak vidí ten hrad a vždycky, když se k němu dostanete blízko, tak se najednou zase vzdálí. Tak to je přesně ten pocit.“⁵²

V takových momentech se snažím najít cestu ven z té smyčky, z toho nekonečného cyklu hledání a nacházení, vytváření a ničení. Nasazuju si sluchátka a vybírám nějaký klidnější tón, třeba Nocturne od Chopina. Ta hudba mě přenesse někam úplně jinam, do jiného světa. Jako kdyby mi někdo na chvíli vypnul všechny myšlenky a nechal mě jenom být. „*Moje ego zemřelo, a to ve mně zanechalo stopu.*“⁵³ Jdu si sednout ke stěně a začnu znovu. Tentokrát ne s lineárními rovnicemi, ale s něčím mnohem jednodušším a zároveň složitějším – sám se sebou.

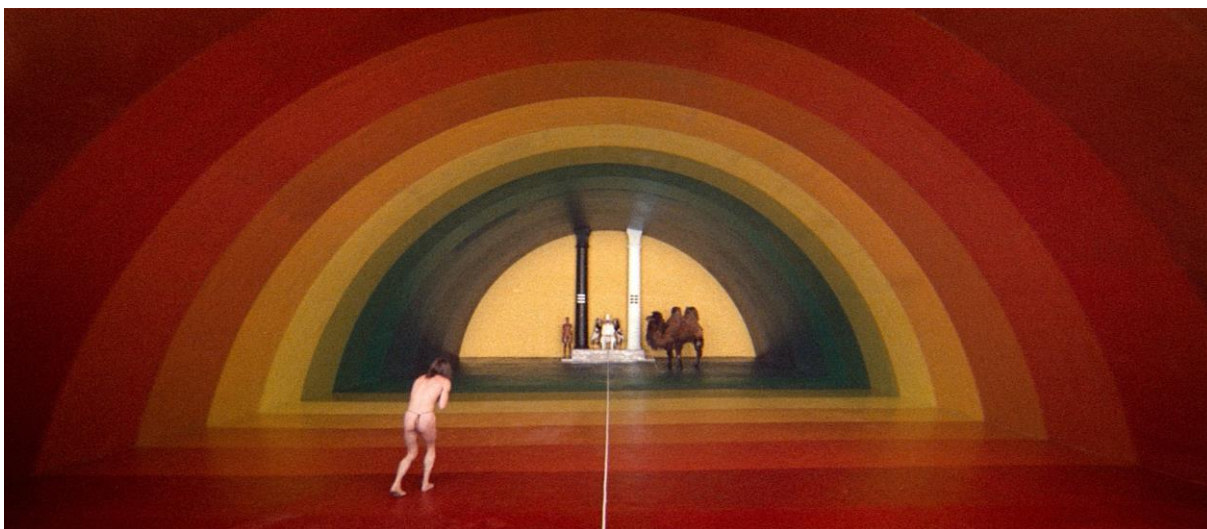
---

⁵² Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem E pro účely bakalářské práce [28.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 5

⁵³ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem C pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 3

2.2.3 Psilocybin a film

Psychedelický filmový žánr často využívá vizuální a tematické prvky inspirované zkušenostmi s psilocybinem a jinými halucinogeny. Režisér Alejandro Jodorowsky je jedním z nejvýraznějších představitelů tohoto žánru. Jeho filmy, jako „*El Topo*“ (1970) a „*The Holy Mountain*“ (1973), jsou plné surrealistických obrazů a mystických symbolů, které reflektují Jodorowského zájem o rozšířené vědomí a duchovní transformaci. Jodorowského práce často zahrnují prvky rituálu a duchovního hledání, které lze považovat za odraz jeho vlastních psychedelických zkušeností.

Obrázek 2.⁵⁴

Recenzent Tomáš Nagy se k filmu „*The Holy Mountain*“ vyjádřil takhle: „**Svätú horu možno vnímať hlavne z dvoch pohľadov (...). Ten prvý, povrchnejší, nás nenúti nazerať do hĺbky, ale je jednoducho fascinovaný Jodorowského neskutočnou fantáziou a imaginatívnosťou. Prakticky v každom zábere sa totiž nachádza niečo, čo divákovi berie dych, a to či už vlastným tvorcovským nápadom (cirkusové dobytie Mexika zakončené žabím masakrom, Alchymistova výroba zlata, ‚elektronický orgazmus‘, samotný záver filmu (...)), alebo jeho štylizovaným prevedením (špičková výprava, dokonalé masky, ‚šokujúce‘ a nečakané vyústenia scén a pod.) (...)** Hlbší ponor do zákutí Svätej hory nám odhaľuje nespočetné množstvo symboliky, náboženských referencií i dobovej spoločenskej kritiky.“⁵⁵

V českém kontextu je v tomto ohledu významným dílem film „*Cesta do lesa*“ (2012). Tento film, který je druhým dílem trilogie známého českého režiséra Tomáše Vorla, obsahuje prvky

⁵⁴ Svätá hora. In: *Imdb* [online]. 1973 [cit. 2024-07-25]. Dostupné z: https://www.imdb.com/title/tt0071615/mediaviewer/rm3090528256/?ref_=tt_md_4

⁵⁵ NAGY, Tomáš. SVĚTÁ HORA - PROJEKT 100. *Kinema* [online]. 2008-09-23 [cit. 2024-07-24]. Dostupné z: <https://www.kinema.sk/filmova-recenzia/32537/svata-hora-projekt-100.htm>

surrealismu a psychedelie a vypráví příběh programátora, který opustil městský život a koupil chalupu na konci malé vesnice, kde se se svou ženou a dětmi zabydlel. Ve dvacáté osmé minutě filmu přijde scéna, ve které jeho dcera pozře houby s obsahem psilocybinu a začne zažívat změněné stavy vědomí. Ty se Vorlovi podařilo podpořit chvilkovými saturacemi barvy, prvky glitch artu a ambientní hudbou.⁵⁶

Dále je nasnadě zmínit také Leu Petříkovou, novodobou českou filmařku a vizuální umělkyni, která pracuje především s pohyblivým obrazem a která napsala disertační práci na téma *Filmová psychedelika: Pátrání po mimořádných stavech vědomí ve filmech Sandoz*.⁵⁷

V dokumentu *„Umělecké filmy produkované farmaceutickou společností Sandoz“* je zmiňováno, že Sandoz, známý svými experimenty s LSD a dalšími psychedelickými látkami, sponzoroval řadu uměleckých projektů, včetně filmů, které měly za cíl zprostředkovat zkušenosti a účinky těchto látek široké veřejnosti.⁵⁸

V jejím nejnovějším filmu s názvem *If I Ever Lose My Eyes* (2023) otevírá bránu do rozšířené reality, a odhaluje vnitřní svět člověka. A přestože ve svém výzkumu úzce spolupracuje s psychedeliky, v tomto snímku jde záměrně proti trendu, téma psychedelik odsouvá a jako vstup do světa s rozšířeným vnímáním využívá záhadná místa. Mezinárodní festival dokumentárních filmů Ji.hlava k tomuto filmu napsal synopsi: *„Když zavřeme oči, svět kolem nás zmizí, ale v našem nitru se objeví nový. Po stopách lidí, hledajících tento neviditelný svět, se vydává vizuální umělkyně Lea Petříková. Jako bránu do rozšířené reality nevyužívá psychedelika, ale záhadná místa. Hora, kde sídlí ďábel, kámen s otiskem Kristovy nohy, rampa pro přistání UFO nebo krypta s prastarými nápisy představují zkratky do abstraktních, imaginárních či duchovních světů. Takovou branou je i filmové médium, které je jako turínské plátno malované světlem a stínem a představuje magický otisk něčeho většího.“*⁵⁹

2.2.4 Psilocybin a literatura

V literatuře nalezneme několik významných autorů, které byly ovlivněny psychedelickými látkami. Jedním z nich je Jack Kerouac, klíčová postava beatnické generace. Jeho díla, jako například kniha *„Na cestě“* (1957), často reflektují jeho touhu po transcendentálních zážitcích

⁵⁶ CESTA DO LESA. *Youtube* [online]. 2016 [cit. 2024-07-24]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=uQ1TA-N3jEU>

⁵⁷ Podrobněji viz PETŘIKOVÁ, Lea. *Filmová psychedelika: Pátrání po mimořádných stavech vědomí ve filmech Sandoz* [online]. Praha, 2024 [cit. 2024-07-25]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/k6s5ty/?isslhret=Lea%3BPet%20C5%99%C3%ADkov%C3%A1%3B;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dlea%20pet%20C5%99%C3%ADkov%C3%A1%26start%3D1>. Disertační. AMU.

⁵⁸ Umělecké filmy produkované farmaceutickou společností Sandoz. *Iluminace* [online]. 2017, 29(1 (105)), 1-18 [cit. 2024-07-20]. Dostupné z: <https://www.iluminace.cz/pdfs/ilu/2017/01/03.pdf>

⁵⁹ *If I Ever Lose My Eyes*. *MFDF Ji.hlava* [online]. 2023 [cit. 2024-07-25]. Dostupné z: <https://www.ji-hlava.cz/filmy/if-i-ever-lose-my-eyes>

a hlubším porozumění lidské existenci. Kerouacovy texty jsou známé svým spontánním, proudem vědomí, který byl částečně inspirován jeho experimenty s psychedeliky.

Ukázkou takového proudu myšlenek, je tento výňatek z knihy *Na cestě*, kde je patrná autorova schopnost vymýšlet surrealistické příběhy: „*Vyprávěl jsem jí o velkém hadu, který je zavrtán do země jako červ do jablka a jednoho dne navrší obrovský kopec, který po něm nazvou Hadí vrch, a on se roztáhne do délky stovek kilometrů a poleze po Zemi a všechno bude požírat. Řekl jsem jí, že ten had je Satan. ‚A jak to dopadne?‘ zakňourala a pevně se ke mně přitiskla. ‚Jeden svatej, kterej se jmenuje doktor Sax, ho zničí bylinkama, z ktorejch právě teď kdesi ve své chatrči v podzemí Ameriky vaří čarodějnej nápoj. Je možný, že se zjistí, že ten had je jen slupka plná holubiček, takže až zemře, vyletí z něj obrovský hejno holubic bělostných jak sperma a ty se rozlínou na všechny strany a po celým světě roznesou mír.‘ Byl jsem už celej pomatenej hladem a hořkostí.*“⁶⁰

Stanislav Grof, původem český psychiatr a psychoterapeut, je dalším významným jménem spojeným s výzkumem a využitím psychedelických látek. Grofovy práce, jako „*LSD Psychotherapy*“ (1980), zkoumají terapeutický potenciál psychedelik a jejich schopnost rozšiřovat lidské vědomí. Ačkoli jeho práce spadá spíše do oblasti vědy, Grofovy teorie a koncepty měly významný vliv na uměleckou komunitu a její chápání kreativity a lidské psychiky.

2.2.5 Psilocybin ve výtvarném umění

Posledním uměleckým odvětvím bude pro účely této práce výtvarné umění. Začneme českým sochařem a multimediálním umělcem Lubem Kristekem. Jeho práce často zahrnují surrealistické a fantastické prvky, které mohou být spojovány s jeho experimenty s psychedelickými látkami.⁶¹ Kristekova umělecká tvorba je charakteristická svojí komplexní symbolikou a vizuálními metaforami, které často evokují změněné stavy vědomí a hluboké psychologické a duchovní prožitky.

---

⁶⁰ KEROUAC, Jack. *Na cestě*. Adoc [online]. 2005, s. 208 [cit. 2024-07-25]. Dostupné z: <https://adoc.pub/jack-kerouac-na-cest.html>

⁶¹ Jedna z jeho performancí podrobněji viz Lubo Kristek: *Psychedelic, Galactic-Irrational Mythologic Midnight Dinner* (1996). Youtube [online]. 2020 [cit. 2024-07-25]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=uO8LiHYLULI>

Obrázek 3.⁶²

Alex Grey je americký výtvarník, jeho obrazy jsou známé svými detailními zobrazeními lidského těla, často v kombinaci s duchovními a kosmickými motivy. Jeho práce jako „*Bicycle Day*“ je ikonickým příkladem, jak psychedelické zážitky mohou ovlivnit uměleckou tvorbu.

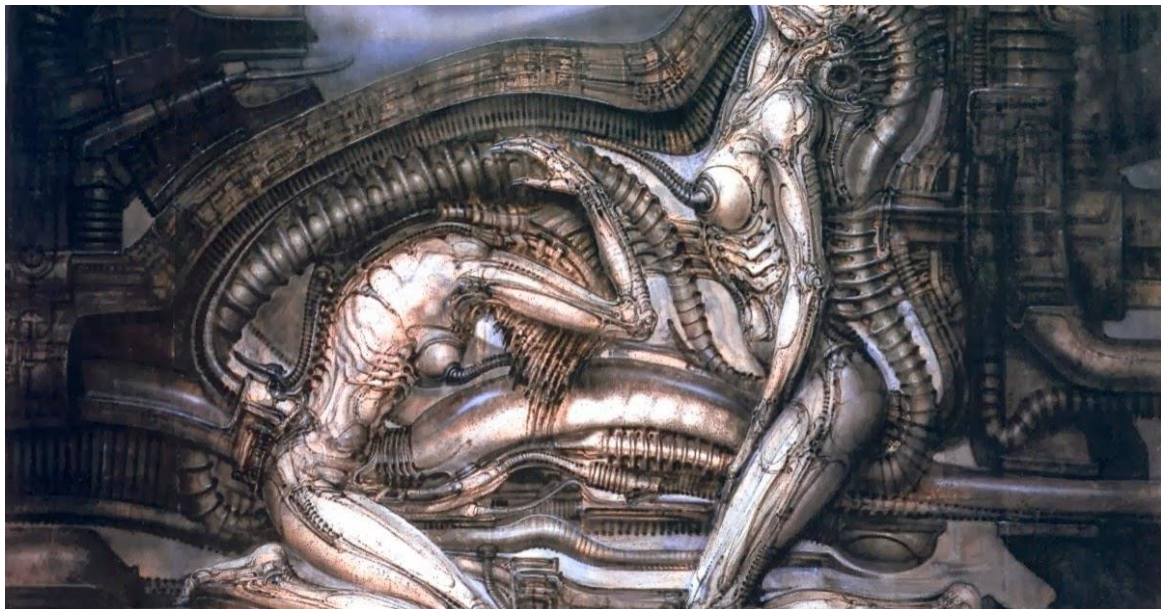
Švýcarský malíř a sochař H.R. Giger, známý především svým designem pro film „*Alien*“. Gigerovy díla často kombinují organické a mechanické prvky, což vytváří jedinečné a někdy děsivé vizuální světy.

---

⁶² KRISTEK, Lubo (autor). *Mnohostranné vysoké napětí* [Allseitige Hochspannung]. Obraz. Online. 1976. Dostupné z: <https://lubokristek.art/cs/malba/mnohostranne-vysoke-napeti>. [citováno 2024-07-25].

Obrázek 4.⁶³

Obrázek 5.⁶⁴

⁶³ GREY, Alex (autor). *Bicycle Day*. Obraz. Online. 2012-2013. Dostupné z: <https://www.artsy.net/artwork/alex-grey-bicycle-day>. [citováno 2024-07-25].

⁶⁴ GIGER, H.R. (autor). *Erotomechanics VII*. Obraz. Online. 1979. Dostupné z: <https://alienexplorations.blogspot.com/1979/02/erotomechanics-vii-continues-to-explore.html>. [citováno 2024-07-25].

3 Úvod do divadelní terminologie

3.1 Autorské divadlo

Autorské divadlo představuje specifický směr v divadelní tvorbě, který se zaměřuje na osobní výraz autora či skupiny autorů. Tento přístup často klade důraz na originální umělecké projekty, vycházející z osobních zkušeností či reflexí tvůrců. Podstatnou charakteristikou autorského divadla je kreativní propojenost všech jeho tvůrců, což znamená, že každý člen souboru přispívá svým unikátním pohledem a výrazem do výsledné podoby inscenace.⁶⁵

Autorské divadlo je často označováno za výraz osobitého, jedinečného názoru a postoje svých tvůrců. Tato forma divadla umožňuje hercům a dalším členům souboru podílet se na tvorbě divadelního díla nejen jako interpreti, ale také jako spolutvůrci jeho obsahu. V rámci tohoto přístupu je běžné, že se jedná o divadlo, kde všichni jeho účastníci mají k této práci autorský vztah, tento autorský vztah je hraním hry, a ne jenom dílčích rolí této hry.⁶⁶

Josef Kovalčuk v knize „*Autorské divadlo*“ definuje tuto formu jako „*divadlo, které si po vyjádření a sdělení svého osobitého pohledu na skutečnosti vytváří vlastní pojetí divadelnosti – divadelnosti jako jednoty názoru, tématu a divadelních prostředků sloužících k jeho vyjádření*“.⁶⁷ Autorské divadlo se tedy vyznačuje autenticitou a prezentací vlastních autorských textů, což vede k tvorbě, která vychází z individuálních zkušeností a reflexí samotných autorů.⁶⁸

Příkladem typicky autorského divadla jsou podle teatrologického slovníku divadla s nepravidelnou dramaturgií (Husa na provázku, Studio Y, Hadivadlo), s experimentálními prvky (Divadlo V+W, studiová divadla, divadlo Vizita, Studio pohybového divadla, divadla Pražské pětky). A třebaže profesionálních souborů, s vlastním divadlem, jejichž úplně všechny inscenace by byly autorské nebylo mnoho, můžeme zde jmenovat alespoň Suchého skupinu v divadle Semafor nebo Divadlo Jára Cimrmana.⁶⁹

3.2 Pohybové divadlo

Pohybové divadlo, na rozdíl od tradičních forem divadla, klade důraz na tělesnost a pohyb jako hlavní prostředek vyjádření. Jevištní pohyb je specifickou disciplínou herecké výchovy, která se vyučuje na divadelních školách s cílem rozvíjet pohybovou tvořivost v rámci zákonitostí

⁶⁵ Podrobněji viz *Základní pojmy divadla*. Libri, 2004, s. 27-28. ISBN 80-7258-171-6

⁶⁶ Podrobněji viz KOVALČUK, Josef. In: *Autorské divadlo*. JAMU, 2009, s. 6-7. ISBN 978-80-86928-61-6.

⁶⁷ KOVALČUK, Josef. In: *Autorské divadlo*. s. 11.

⁶⁸ Podrobněji viz KOVALČUK, Josef. In: *Autorské divadlo*. s. 5-15.

⁶⁹ Podrobněji viz *Základní pojmy divadla*. s. 27

jeviště. Tato disciplína zahrnuje zvládnutí tradičních pohybových konvencí, jako je kultivace chůze, sedání, vstávání, otáčení, klekání, stání, ovládání bezbolestných pádů, respektování mizanscény a pohyb na praktikáblech a schodech.

Výuka jevištního pohybu se zaměřuje na rozvoj pohybu zevnitř, což zahrnuje objevování fyziologických i psychologických zdrojů pohybu. Kromě technických aspektů je důležité také rozvíjet výraz pomocí změn dynamiky, temporytmu, pohybového tvaru a prostorového zaměření. Tento přístup podporuje schopnost metaforického vyjádření a rozvoj představivosti, hravosti a tvořivosti.⁷⁰

3.3 Fyzický a duševní pohyb

Pohyb je klíčovým aspektem pohybového divadla. Pojmem pohyb v tomto kontextu míníme využití fyzického těla jako hlavního nástroje uměleckého vyjádření. Herec musí nejen ovládat své tělo na fyzické úrovni, ale také chápat, jak jeho pohyby a gesta komunikují s divákem na emocionální a psychologické úrovni.⁷¹ Toho může herec mimo jiné docílit také „vcitováním“ skrze Stanislavského metodu.⁷²

Teatrolog Jaroslav Vostrý k pohybu zase píše, že do kultivace osobnosti patří jak tělesná, tak i duševní pohyblivost, která je nezbytná pro tvůrčí realizaci člověka.⁷³ Duševní pohyblivostí zde myslí především svobodu a uvolnění mysli. Radost ze hry, duševní zainteresovanost na jednotlivá cvičení a rozvíjení zvědavosti a odvahy je pro tvorbu klíčová. V praxi pak hovoří o tzv. „aktivní existenci“. Ta je pro herce důležitá zejména v situacích, kdy zrovna není hlavním předmětem divadelního představení, ale i přesto je součástí obrazu. Jeho tělo musí být neustále vnitřně motivováno a tím vytváří také adekvátní fyzické napětí.⁷⁴

---

⁷⁰ Podrobněji viz KROSCHOVÁ, Eva. In: *Jevištní pohyb*. 5.vydání. Akademie múzických umění, 2015, s. 59. ISBN 978-80-7331-343-2.

⁷¹ Tamtéž, s.10

⁷² Podrobněji viz LUKAVSKÝ, Radovan. *Stanislavského metoda herecké práce*. 1. vyd. SPN, Praha, 1978.

⁷³ Podrobněji viz VOSTRÝ, Jaroslav. In: *Předpoklady hereckého projevu*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 1991, s. 42. ISBN 978-80-7331-566-5.

⁷⁴ Tamtéž, s.14.

3.3.1 Fibonacciho salón

Třetí literární skica - Fibonacciho salón

Text je jedním ze čtyř smyšlených příběhů této práce. Klade si za cíl popsat uměleckou formou stavy, které respondenti prožili během intoxikace psilocybinem. Mezi takové stavy patří například: změněné vnímání prostoru a času, zesílené vnímání barev, zvuků a textur (včetně halucinací), změněná logika, pocit rozšířeného vědomí a hluboké introspekce, tělesné prožitky, emocionální změny a v neposlední řadě také ztráta ega. Tato psychedelická skica cituje skutečné výpovědi jednotlivých respondentů v otázce jejich osobních zážitků a zkušeností s již zmíněnou látkou.

Nejdřív krok, pak další jeden, dva, tři, pět, osm... Každým krokem těžkne poutníková plesnivá bota. Všude kolem se rozprostřela tma. Temnota, tak temná, že i stíny mají své stíny. Čas plyne v nepravidelných vlnách a cesta je neúprosná. Potom krok, další jeden, dva, tři, pět, osm... Mezi ztracenými pavučinami reality a iluzí se znenadání objevily dveře. Velké a z masivního dřeva. Jako by tu stály odjakživa. Stojím a koukám. *„První půlhodina je taková, že to teprve nabíhá. To znamená, že se mi začne zrychlovat tep a cítím zrychlený tlukot srdce. Zrovna tak se mi zrychluje dýchání. Nejdřív rychleji dýchám a potom začínám až tak plytce/těžce... Ale ono to po chvíli přestane.“*⁷⁵ Otevřu dveře. Překvapením mě štípne můj dlouho přehlížený zánět myokardu. Stojím a koukám. Nejdřív vteřinu, pak další jednu, dvě, tři, pět, osm... Z cyklické spirály mě vysvobodí muž s hlasem jemným jak zvuk papírového piána. „Vítej v mém salóne. Moje jméno je Freud a mým úkolem je namasírovat tě.“ Neprotestuju. Ztracený v labyrintu vlastního života, hledám už jen úlevu a klid. Lehám si na pohovku jako bych jí dobře znal. „Připrav se na cestu, která tě povede skrze tvé vlastní sny,“ říká Freud a přitom zarývá své dlouhé prsty do mých nechráněných zad. Nejprve jeden dotyk, pak další jeden, dva, tři, pět, osm... Při třináctém dotyku se začínám propadat. Padám dolů někam do svrchního pláště zemské kůry. Ten plášť si obleču a zkouším s ním ujít pár kroků, ale nejde to. *„cítím se takový lehký, ale zároveň se cítím trochu měkce. Občas jakoby se úplně neovládal, jako když se cítím trochu opilý, ale bez takové té zvláštní opilosti, jako stavu vědomí. Spíš je to takový pocit, kdy nohy úplně neví, co dělá zbytek těla a tak dále, když tak pluju tím prostorem.“*⁷⁶ Najednou se ocitnu na rozkvetlé louce. Když pohlédnu na detaily přírody, jedna věc bije do očí. Pořádek, vzorce a absolutní symetrie, která nás všude obklopuje. Můžu to vidět v květu, nebo ve sněhové vločce, dokonce i v mořské uliti. Je to naprosto cílený, inteligentní koncept. Nedokážu si to vysvětlit jinak než jako otisk božích prstů. Jedna z nejvíce

⁷⁵ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem A pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 1

⁷⁶ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem F pro účely bakalářské práce [04.09.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 6

fascinujících matematických vztahů. Dlouhý seznam čísel vytvořený tím, že každé další přibude sečtením dvou předcházejících. Jedna, pak další jedna, dva, tři, pět, osm... během počítání slábnu. Mám „*syndrom spagety fingers. Moje tělo se cítí tak trochu jako nudle, která je vytáhlá z vařící vody a je naprosto nestabilní a stále padá. A jako bych se roztékal, tak trochu, zároveň někde v místě předloktí, někde u předloktí se mi strašně češou svaly až po konečky mých prstů. Nevím proč, ale mám tendenci tam vždycky něco mačkat. Nějakým způsobem ty svaly jakoby zaktivovat.*“⁷⁷ Na to mi Freud začne mačkat ušní lalůčky a já s každým jeho dotykem cítím, jak se jeho tělo a mysl prolíná s něčím větším, co nikdy nebudu schopen pochopit. A zase ta rozkvetlá louka. Vrátilo mě to zpátky jako odhozený bumerang. Slyším květiny, jak mluví jazykem hvězd. Vidím tóny, které tancují na hladině jezera, jež je klidným zrcadlem vesmíru. V tu ránu ke mně přitancuje žába a promluví: „Sleduj vzorce a najdeš odpovědi. Pronásleduj sedmikrásky a brzy pochopíš.“ V tu chvíli se obraz žaby rozplyne a já zase ležím na pohovce u pana Freuda. „jaké to bylo?“ ptá se mě. Neodpovím, pouze na něj pohlédnu a z našich pohledů je patrné porozumění. Opustím salón a vydám se hledat sedmikrásky. A najednou to vidím. Počet lístků sedmikrásky absolutně zapadá do schématu mé poutní cesty. Tedy že všechno bylo očekávatelné od samého začátku. „Proč nikdy neuvídím sedmikrásku s 27 lístky?“ ptám se sám sebe a směju se. Taková neexistuje. Spokojeně se posadím na trávu a chvíli si užívám ten malý pocit vítězství. Pak vytáhnu z kapsy deník a začnu si psát poznámky, které nechci nikdy zapomenout. „*Vnímání té tělesnosti, v tom fokusu na detail a taky v tom, že to člověku dává určité vhledy, nebo může dát. Mně to teda aspoň pár myšlenek určitě dalo, které byly takové osvobozující. Týkaly se hodně mé osoby.*“⁷⁸

3.4 Zranitelnost autorského a kolektivního divadla

Výše zmíněná divadelní terminologie zdůrazňuje potřebu vyváženého rozvoje jak fyzické, tak psychické stránky uměleckého projevu. Pokud tvůrcům chybí podněty pro rozvoj těchto dvou důležitých stránek pohybu, může se stát, že se uchýlí k externím stimulantům, jako jsou například psychedelické látky, alkohol, nikotin, THC, nebo jiné druhy syntetických drog, zejména v případě tvůrců autorského divadla, kteří jsou neustále nuceni ve své práci vytvářet a hledat nové a originální projevy.

3.4.1 Kreativita

Tvořivost neboli kreativita je v případě autorského divadla schopnost umělců vytvářet originální a autentické projekty, které uměleckými prostředky nejen reflektují jejich osobní zkušenosti a emoce, ale také reagují na aktuální společenské a kulturní otázky. Profesorka Alena Plháková

---

⁷⁷ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem C pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Příloha 3

⁷⁸ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem D pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Příloha 4

ve své učebnici definuje tvořivost jako „*komplexní schopnost, která je výsledkem zdařilé syntézy kognitivních schopností, vlastností osobnosti a některých motivů.*“⁷⁹ Syntéza různých mentálních dovedností a procesů, jako jsou myšlení, vnímání, paměť a učení, je klíčová pro schopnost člověka řešit problémy a tvořit nové nápady. Podle mého pozorování je právě tato schopnost určující pro umělcovu virtuozitu.

Tvořivost se ale v člověku neobjeví náhodou; je výsledkem kombinace výchovy, vzdělání, vůle, zájmu o obor a neustálého rozvíjení této schopnosti, přičemž významnou roli hraje i vrozený talent. Sigmund Freud kladl důraz na první roky života jako klíčové pro rozvoj tvořivosti a dalších aspektů lidského vývoje. Podle něj je tvořivost výsledkem zpracování traumat z dětství, která se ukládají do nevědomí. Toto nevědomí pracuje s představami a přetváří traumata do snů. Tvořivost tedy pramení z nevědomí. Freud věřil, že každý člověk má potenciál stát se umělcem, protože každý má schopnost převádět obsah svých snů do reality. Pochopení sebe sama nám umožňuje lépe chápat umění, neboť nevědomí je nevyčerpatelným zdrojem umělecké inspirace, který uchovává všechny naše zkušenosti. Je na každém jednotlivci, zda dokáže tyto obsahy využít a dát jim volný průchod.⁸⁰

3.4.2 Vůle

Descartes ve své knize *Vášeň duše* sice vůli explicitně nezkoumá, přesto naznačuje, že by se člověk měl více soustředit na osobní změnu a překonávání vlastních tužeb než na snahu ovlivnit osud nebo řád světa. Silná vůle (nebo silná duše) podle Descarta spočívá v tom, že umožňuje rozumu zkoumat a poznávat, činí promyšlená rozhodnutí a nemění je chaoticky.⁸¹

Na rozdíl od moderního pojetí vůle má Descartovo pojetí jisté odlišnosti, ale stojí na podobných základech. V kontextu volných vlastností definuje český psycholog Milan Brichtcín vůli jako „(...) *způsobnost člověka cílevědomě řídit svou duševní činnost a jejím prostřednictvím regulovat průběh vlastní interakce s vnějším i vnitřním prostředím.*“⁸²

3.4.3 Stimulanty

Pokud ani vůle nestačí, a podle Freuda víme, že kreativita pramení z nevědomí, začneme hledat stimulanty. Stimulanty jsou látky, které mají povzbudivý účinek na centrální nervový systém. Někdy se jim také říká „ergogenní látky“, což je pojem odvozený z řeckého slova „ergo“ znamenajícího práci, tedy látky zvyšující pracovní výkon.⁸³ Používají se hlavně ke zvýšení

⁷⁹ PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. Academia, 2004, s.294. ISBN 80-200-1086-6.

⁸⁰ Podrobněji viz FREUD, Sigmund. *Přednášky k úvodu do psychoanalýzy*. PORTÁL, 2020. ISBN 978-80-262-1573-8.

⁸¹ Podrobněji viz DESCARTES, René. *Vášeň duše*. Mladá fronta, 2002, s.20-65. ISBN 80-204-0963-7.

⁸² BRICHCÍN, Milan. *Vůle a sebekontrola : teorie, metody, experimenty*. Karolinum, 1999, s.152. ISBN 80-7184-753-4.

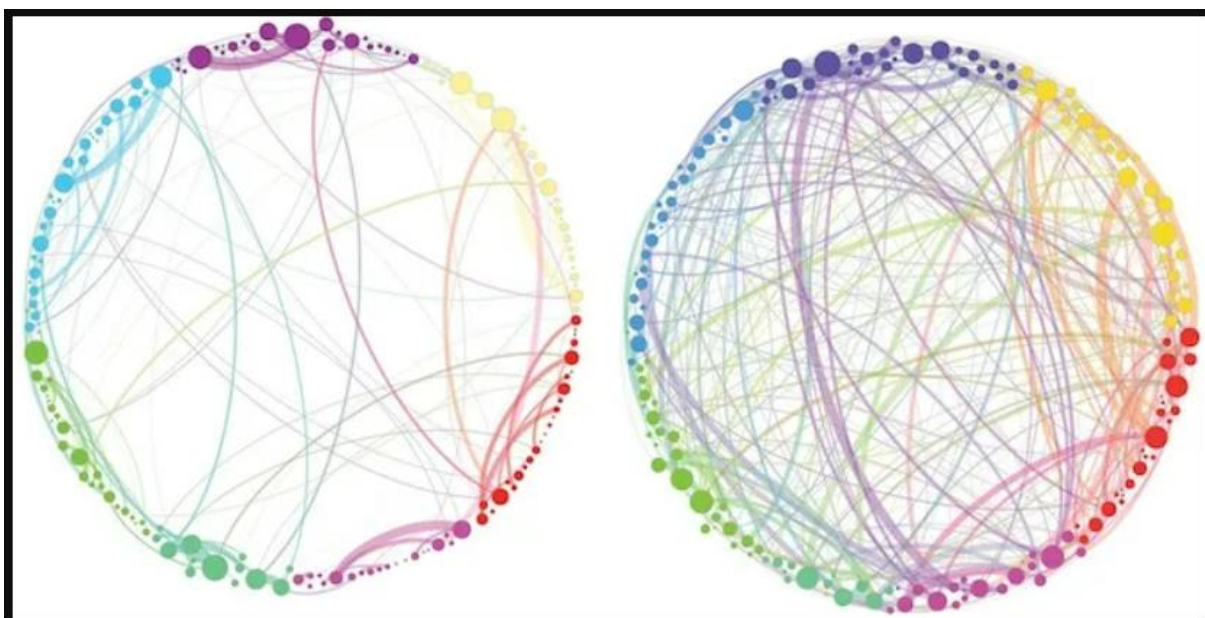
⁸³ Podrobněji viz KONOPKA, Peter. *Sportovní výživa*. Kopp, 2004. Průvodce sportem. ISBN 8072322281.

pracovní kapacity organismu. Stimulanty vyvolávají pocity povzbuzení a euforie, zlepšují soustředění a bdělost, zvyšují příliv energie a vitality a oddalují nástup únavy.⁸⁴

Stimulanty, které mají povzbudivý vliv na centrální nervový systém jsou zejména návykové a toxické látky. V kapitole 2.1.2 jsme však toxicitu a návykovost psilocybinu vyvrátili. Nyní je důležité objasnit, jak houby obsahující psilocybin ovlivňují a přeorganizovávají náš mozek v praxi.

Výzkumníci G. Petri, P. Expert, F. Turkheimer, R. Carhart-Harris, D. Nutt, P. J. Hellyer and F. Vaccarino ve studii *Homological scaffolds of brain functional networks*⁸⁵ analyzovali skeny fMRI⁸⁶ 15 lidí poté, co jim byl injekčně podán psilocybin, a porovnali je se skeny jejich mozkové aktivity po podání placeba. Znárodnění toho je vidět na obrázku níže.

Obrázek 6.⁸⁷

⁸⁴ Podrobněji viz FORT, Petr. *Výživa (hlavně) pro kulturistiku a fitness*. 2. vyd. Svět kulturistiky, 2008, s.151. ISBN 80-86462-21-8.

⁸⁵ Podrobněji viz Homological scaffolds of brain functional networks. *Royal Society* [online]. 2014, 11(101), 1 [cit. 2024-07-26]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1098/rsif.2014.0873>

⁸⁶ Funkční magnetická rezonance

⁸⁷ PETRI AT AL., (autor). Communication between brain networks in people given psilocybin (right) or a non-psychedelic compound (left). Fotografie. Online. 2014. Dostupné z: <https://doi.org/10.1098/rsif.2014.0873> [citováno 2024-07-26].

Každý kruh na obrázku ilustruje vztahy mezi různými sítěmi v mozku. Tečky a barvy neznají specifické oblasti mozku, ale reprezentují sítě s vysokou mírou propojení. Vlevo je zobrazen normální mozek, vpravo mozek ovlivněný psilocybinem. Výzkumník G. Petri poznamenal: „Normální mozky vykazují dobře uspořádaný stav korelace s minimem křížových vazeb mezi sítěmi. Po podání psilocybinu se však sítě začnou propojovat jako šílené, přičemž tento chaos není nahodilý. Objevují se nové typy uspořádání.“⁸⁸

Ze zmíněného obrázku a kapitoly je tedy patrné, že psilocybin skutečně aktivizuje oblasti mozku, které nejenže otevírají nevědomí, ale také podporují tvořivost, duševní otevřenost, svobodu a uvolněnost mysli, která je pro herce a umělce tolik důležitá.

---

⁸⁸ Podrobněji viz Homological scaffolds of brain functional networks. *Royal Society* [online]. 2014, 11(101), 1 [cit. 2024-07-26]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1098/rsif.2014.0873>

4 Analýza rozhovorů a dat

Čtvrtá kapitola předkládá rozhovory, jejich analýzu a zpracování získaných dat metodologií kvalitativního výzkumu. Cílem této interpretace a analýzy proto není žádná jednoznačně platná dedukce, nýbrž porovnání a argumentace jednotlivých premis, které otevírají „diskuzi“. Práce poodkrývá svět konkrétních umělců-respondentů, kteří mají s látkou psilocybin osobní, tímto ryze subjektivní zkušenost. Analýza získaných dat představuje virtuální rozhovor se specifickou skupinou respondentů, strukturovaný do jednotlivých kapitol, které se vztahují k tvorbě divadelního představení. Každá kapitola obsahuje teoretický rámec, který popisuje a kontextualizuje získané zkušenosti, poznatky a fakta.

Díličí kapitoly jsou uspořádány tak, aby logicky sledovaly tvůrčí proces od prvotního impulzu až po zvládnání náročných situací. Začíná se motivací, která je základním hnacím motorem, následuje inspirace jako klíčový faktor ovlivňující tvorbu. Sebekontrola je nezbytná pro efektivní práci a její udržení, a sebezáchova se zabývá tím, jak si udržet dlouhodobou tvůrčí schopnost bez vyhoření.

Nejprve se seznámíme s kapitolou Motivace. Tato kapitola se zaměří na to, co účastníky motivuje k užití látky zvané psilocybin. Bude zahrnovat osobní pohnutky a cíle jednotlivých respondentů a bude sledovat, zda je hlavním trendem pro užití zvědavost, či měli respondenti s použitím psilocybinu jasný umělecký záměr. Následující kapitola, Inspirace, se bude zabývat zdroji inspirace, jež plynou z užití látky psilocybin a které ovlivňují tvůrčí proces. Zde budou analyzovány výsledné vlivy z intoxikace, jako jsou Konkrétní impulsy k tvorbě. Ty se zaměří na specifické situace nebo zážitky, které iniciují tvůrčí proces. Dalším díličím kódem, spadajícím pod Inspiraci bude kód Nové techniky, kde se budeme věnovat tomu, zda respondenti po užití objevili, či si osvojili novou metodu pro svou tvorbu. Podkapitola Změněné vnímání pak prozkoumá, jak se tvůrcům mění pohled na svět v průběhu užití látky psilocybin. Analýza této podkapitoly bude psána jako non-fiction příběh o gravitaci o které se respondenti v rozhovorech často zmiňovali. V další části, nazvané Sebekontrola budeme rozebírat, jaká rizika mohou plynout z požití psilocybinu a jak se respondenti vypořádávají se strachy způsobené intoxikací. Poslední kapitola, Sebezáchova, bude věnována analýze tří díličích kódů, kterými jsou Terapie, Emoce a Očista. Bude zde řešena otázka duševního zdraví a vyvážení tvůrčího a osobního života.

4.1 Motivace

Před tvorbou divadelního představení je důležitý zájem o dané téma. Aby byl zájem hluboký a trvalý, je třeba ho správně motivovat a dopřávat mu bohaté impulsy k tvorbě. Jedním takovým impulsem může být pro mnoho umělců také užití podpůrné látky. Jak je to ale s motivací užití samotného psilocybinu?

V následující podkapitole se věnuji otázce hlavních motivací respondentů k užití psilocybinu. Zajímá mě, zda jejich motivace vychází z čiré zvědavosti, či tvůrci měli předem určený konkrétní umělecký záměr. Pro účely kvalitativní analýzy této kapitoly jsem si určila dva dílčí kódy:

- Zvědavost
- Umělecký záměr

4.1.1 Zvědavost vs umělecký záměr

Téměř všichni respondenti se shodují na odpovědi, že jejich hlavní motivace nebyla podmíněná konkrétním uměleckým záměrem, s výjimkou respondenta E. Ten uvádí, že výhradně umělecký záměr neměl, ale nevyločil jej: *„Bylo to s tím spojené. Chtěl jsem mít zkušenost, kdybych v budoucnu hrál nějakou postavu, co prochází psychedelickým zážitkem, abych věděl, co ta postava zažívá v ten moment.“*⁸⁹

Respondentka B. k tomu řekla: *„Jde spíš o nějaký terapeutický nebo sebe rozvojový zážitek, který se ale určitě do tvorby otiskne.“*⁹⁰

Zatímco pro respondentku A byla rovina motivace především osobní rozvoj: *„Spíše to byl nějaký osobní záměr.“*⁹¹

Ze získaných dat vyplývá, že trendem v této úzké skupině aktivních umělců je experimentace s látkou psilocybin bez předem stanoveného uměleckého záměru. Přesto lze tvrdit, že tato zkušenost má potenciál ovlivnit jejich uměleckou tvorbu nepřímo skrze osobní růst a introspekci.

---

⁸⁹ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem E pro účely bakalářské práce [28.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 5

⁹⁰ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem B pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 2

⁹¹ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem A pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 1

4.1.2 Vyhodnocení

Z výpovědí respondentů je zřejmé, že hlavní motivací k užití psilocybinu je spíše osobní zvědavost a touha po sebepoznání než konkrétní umělecký záměr. Přestože tato zkušenost není primárně zaměřena na tvorbu, může nepřímo ovlivnit umělecký proces prostřednictvím osobního rozvoje a nových perspektiv získaných během psychedelického zážitku.

4.2 Inspirace

Jakmile v sobě vyřešíme motivaci, přichází inspirace, a ačkoliv tato věta může fungovat i obráceně, jisté je, že tyto dva pojmy půjdou při tvorbě ruku v ruce. Slovo inspirace pramení z latinského in – spirere, tj. vdechnutí. Tento pojem vznikl z „*údivu, který člověk cítí nad svou tvůrčí schopností*“.⁹²

Inspiraci můžeme chápat jako proces, kdy člověk získává nové myšlenky, nápady, nebo tvůrčí podněty. Pro práci v divadelním prostředí by to pak mohly být i nové techniky, jak tvořit. Umělci jsou často vnímáni jako citliví lidé, kteří pozorují svět kolem sebe s hlubokým porozuměním a empatií. Tato citlivost a schopnost vidět to, co jiní přehlížejí by jim měla pomoci vytvářet taková díla, která oslovují a inspirují ostatní. Co ale přijde, znásobí-li umělec svou přirozenou citlivost užitím podpurné látky, jež je známá tím, že zvyšuje vnímání okolního světa a jak konkrétně ho to ovlivní?

Pro tuto podkapitolu jsem v kontextu kvalitativní analýzy zvolila tři dílčí kódy:

- Konkrétní impulsy k tvorbě
- Změněné vnímání
- Nové techniky

4.2.1 Konkrétní impulsy k tvorbě

Psycholog Pavel Říčan připisuje impulsy vědomé činnosti vůli. Při introspekci můžeme u sebe rozpoznat různá přání, od těch základních, jako je touha se najíst, až po ty vznešené, například touhu vystudovat práva nebo vytvořit divadelní představení. Často se ukazuje, že máme současně více přání a musíme mezi nimi vybírat. Tento výběr označujeme jako „volní proces“. Prvním krokem je rozhodovací fáze, která obvykle vede k rozhodnutí a stanovení úmyslu. Poté následuje realizační fáze, kdy je tento úmysl uskutečněn.⁹³

⁹² SOURIAU, Étienne. In: *Encyklopedie estetiky*. Victoria Publishing, 1994, s. 370. ISBN 80-85605-18-X.

⁹³ Podrobněji viz ŘÍČAN, Pavel. *Psychologie*. Portál, 2005. ISBN 80-7178-923-2.

Respondentka B například popisuje razantní změny tělesnosti *„Měla jsem pocit, že jsem vysoká, pak že jsem hodně malá, a to je něco, o co jsem se opřela při tvorbě posledního představení. Tedy o zážitek toho, jak se tělo a člověk neustále mění.“*⁹⁴

Oproti tomu respondentka A jde více do hloubky vlastní psychiky a svůj zážitek z užití psilocybinu shrnuje takto *„zajímají mě teď víc témata, která se týkají nějakého psychického rozpoložení jedinců.“*⁹⁵

Pro lepší genderovou vyváženost si uvedme také impuls respondenta F *„U jednoho představení, co jsem dělal, mi zážitek z intoxikace psilocybinem vnukl nápad na celé to představení. Začal jsem si všímat malinkatých detailů a takových krátkých zastavení v přírodě a v různých mikro-situacích kolem mě a kvůli tomu jsem se pak začal zabývat Haiku a japonskou poezií, která ve mně vzbuzovala podobný pocit.“*⁹⁶

A nakonec tuto sbírku impulsů uzavřeme respondentem C, který tvrdí že se *„chtěl vždycky naučit animovat, protože všechno, co člověk vidí, potom může dát do pohybu a umožnit ostatním, aby to viděli také.“*⁹⁷

4.2.2 Vyhodnocení

Z analýzy vyplývá, že psychedelické zážitky mohou výrazně přispět ke konkrétním impulsům pro tvorbu divadelních představení. Respondenti popisují, jak změny ve vnímání tělesnosti, psychického stavu a detailního pozorování světa ovlivnily jejich umělecké projekty. Psilocybin tedy může poskytnout hluboké a unikátní inspirace, které umělcům umožňují prozkoumávat nová témata a formy vyjádření.

4.2.3 Změněné vnímání

Teď se ale vraťme o krok zpátky a využijme příkladu takzvané tradiční techniky. Jednou takovou tradiční technikou pro pohybové divadlo může být technika uzemnění a nalezení správné rovnováhy. Ta definuje způsob, jakým herec nebo performer používá svoje tělo k tomu, aby se cítil stabilní, propojený s podlahou a byl si vědom svého těžiště. Rovnováha pomáhá herci vědomě pracovat s gravitací tím, že zajišťuje pevný kontakt s podlahou. Barba popisuje rovnováhu lidského těla jako jednu z funkcí souhrnného systému pák, do nichž patří

---

⁹⁴ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem B pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 2

⁹⁵ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem A pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 1

⁹⁶ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem F pro účely bakalářské práce [04.09.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 6

⁹⁷ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem C pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 3

kosti, klouby a svaly. Střed těžiště těla se potom mění na základě vzájemného působení o pohybech tohoto komplexního systému pák. Dále také říká, že „*studium rovnováhy nám umožňuje poznat jakési elementární drama – protiklad různých napětí v těle herce je divákem vnímán jako konflikt mezi základními silami...*, je však nutné, aby byla balance dynamická.“⁹⁸

Gravitace tedy ovlivňuje těžiště těla, které je klíčové pro udržení rovnováhy a zefektivnění pohybu. Když jsou herci uzemnění, mohou využívat gravitaci ke generování pohybu místo toho, aby s ní bojovali.

4.2.4 Gravitace

Čtvrtá literární skica - Gravitace

Následuje v pořadí už poslední fiktivní příběh v podobě literární skici. Jedná se o experiment inspirovaný non-fiction přístupem, což je způsob literárního zpracování získaných materiálů s vědomím poznatků a dat, jež stojí na pevných citačních základech. Jednotlivé citace odkazují na reálné situace vybraných respondentů a mapují jejich vnímání gravitace, uzemnění a vedlejších stavů během užití psychoaktivní látky zvané psilocybin.

Když byl Tony ještě malý kluk, říkával: „Jednou až vyrostu, stanu se kosmonautem, přestanu kreslit křídou po stěnách a olizovat zaprášené zábradlí. Já budu navrhovat dálnice na oběžné dráze a zábavně se přitom točit. Budu jíst lanýže s kečupem a život bude tak nějak zázračně lehounký a ta oběžná dráha bude mít světelné křižovatky, které rychlostí světla dají Jupiteru jasný signál, že na Zemi se ještě snídá a že raná fáze života je už dávno za námi.“ A potom naléval mýdlo do umyvadla a dlouhé hodiny koukal na zářivé bublinky, které vybíhají z odtoku ven, kdykoliv se pustí voda. První pivo okusil ve dvanácti, když dědovi praskl Kozel v mrazáku a zbylo z něho několik kousků hořkého ledu „*protože se nikdy nikdo neptá, jak ses cítil fyzicky. A já toho hodně prožívám fyzicky... cítím v žaludku, kde se to začíná nějakým způsobem rozkládat a je to trochu nepříjemné. Svaly začínají být strašně lehounké, jako by tam skoro nebyly.*“⁹⁹ A pak zvrátil večer do záchodu a koukal z okna na ulici na obrovské padající kapky z nebe a litoval všechny mravence, co nemají kam utéct. Na střední poznal Markétku a ta ho několikrát okradla o mikinu během dlouhých, zimních procházek. To byl svět ještě růžový a ta světelná křižovatka v jeho mysli byla nejrychlejší, co si kdy pamatoval. Zákony přitažlivosti ovládal lehce z paměti a ve škole mu třídní dobré známky kroužkovala. Svět se dál točí a Galileo nepřestal být hlavním hrdinou jeho románu, ani když ve tři ráno na Ípáku četl

⁹⁸ BARBA, Eugenio a Nicola SAVARESE. In: *Slovník divadelní antropologie*. Lidové noviny, 2000, s. 76-77. ISBN 80-7008-109-0; 80-7106-369-X.

⁹⁹ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem C pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 3

Markétčinu zprávu, že je konec ale že můžou dál zůstat kamarádi „cítíl jsem to z hrudníku, takovou jako stísněnost. Nebylo to, jako že by mi bylo špatně, ale necítíl jsem se zrovna úplně v pohodě a potom jsem samozřejmě začínal očima vidět ten svět trochu ‚vertical‘, jako kdybych byl na nějaké lodi a všechno tak trochu balancovalo a tak se jako vlnilo... Jako kdyby tam ani gravitace nepůsobila, ale když jsem pak zastavil, tak jsem cítil až takové lehké brnění skrz celé tělo, takovou jako tíhu.“¹⁰⁰ To byla první rána, kdy jablko spadlo Newtonovi přímo na hlavu a teď na něj čumí potetovaný chlápek se švýcarským ovčákem v metru a smrdí a jeho pohled je úplně skleněný, jako když koukáš skrze vázu, kde ještě před týdnem leželi uschlé tulipány, které mámě přinesl nějaký cizí muž začátkem března. Ze stromu poznání jedl až v osmnácti na lyžáku, kde ho svedla dcera tělocvikáře, která byla o dva roky starší a ani nechodila na stejnou školu. To byla doba, kdy už věděl, že se na kvantovou fyziku nedostane, ale stále toužil poznat stav bez tíže a četl často magazíny, kde byly vždycky zajímavé rozhovory a nějaká žena psala, že „ten nejintenzivnější prožitek z celé té zkušenosti bylo vnímání, kdy jsem měla pocit, že jsem strašně lehká v určitých momentech. Ležela jsem na posteli a měla jsem pocit, že cítím svoje kosti v nějakých momentech, jako kdybych fakt cítila, že jsem hrozně lehká. Jako kdyby se trochu popírala gravitace v nějakých momentech.“¹⁰¹ Ta žena nebyla Těřešková Valentina, nýbrž nějaká studentka psychologie, která milovala les, vůni jehličí a všechny ty magické rostliny, které dokáží zabít člověka, ale jen obrazně, jako tvoje psyché a pak se člověk narodí znovu a váží si všeho, co mu život nachystá a zase dovede dlouhé hodiny koukat na zářivé bublinky, které vybíhají z odtoku ven, kdykoliv se pustí voda. To už bylo Tonymu 23 let, když se rozhodl, že odjede na stáž do Londýna, protože ho baví procházet se městem a nevědět nic o lidech. Párkrát se spustil s klukama v baru, jednou v domě nějakého chlápka. A svět se točí a ten kluk v otrhaných kalhotách s arabským přízvukem mu nabízí lanýže, co přivezl o víkendu z Amstru. „Lanýže ano, u psychedelických lanýžů se mi stává, že mě hrozně ovlivňuje gravitace.“¹⁰² A najednou cítí v puse takovou hořkou chuť s dozvukem lískových oříšků a čím větší je hmotnost dotyčných těles, tím větší je jejich vzájemná přitažlivost. „Bylo to strašně vtipné a absurdní. A kamarád mě musel po nějakých 30 minutách obrátit na záda, protože na břichu jsem už nemohl vydržet. Třeba jsem ležel hodinu a půl na zemi a nemohl jsem ani pohnout prstem.“¹⁰³ A tehdy konečně zažil ten stav bez tíže a taky ho na chvíli konečně nic netížilo. Ani to, že se nikdy nestane kosmonautem a že nepostaví dálnici na oběžné dráze. Že není třeba utíkat za něčím co dost možná neexistuje a že po tobě stejně zbude jenom hrouda prachu a částice. Částice a citoslovce vzdechu „je to znásobený dobrý pocit z takového toho protažení. Když se člověk probudí a fakt se z plné duše takhle jen

---

¹⁰⁰ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem E pro účely bakalářské práce [28.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 5

¹⁰¹ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem D pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 4

¹⁰² Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem C pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 3

¹⁰³ Tamtéž

*protáhne, tak se cítí dobře.*¹⁰⁴ A svět se točí a ani po Newtonovi nezůstane víc než jen teorie, protože teprve výlet do kosmu dokáže přenést ten nepopsatelný zážitek.

4.2.5 Nové techniky

Neusnout na vavřínech je rčení, které si opakujeme, chceme-li se vyhnout stagnaci. Pro tvůrce divadelního představení je největším nepřítelem stereotyp. Tento pojem použil poprvé roku 1922 W. Lippmann, ten označil stereotypy jako zkratkovité představy o věcech, osobách, skupinách, či institucích, jež jsou připisovány všem osobám patřícím k dané skupině.¹⁰⁵ Podle psychologa Milana Nakonečného zní dnešní definice stereotypu: *„Stereotypy jsou mínění o třídách individuí, skupinách nebo objektech, která jsou v podstatě šablonovitými způsoby vnímání a posuzování toho k čemu se vztahují; nejsou produktem přímé zkušenosti individua, jsou přebírány a udržují se tradicí.*¹⁰⁶

Únikem z onoho stereotypu může být hledání nových technik a přístupů k práci. Nová technika je pro účely této práce pojmem, který by měl být chápán jako jakákoliv inovativní nebo experimentální myšlenka, jež má sílu obohatit divadelní tvorbu.

Jednu takovou inovativní myšlenku uvádí respondentka B: *„Nesnažím se tolik uměle vytvářet materiál na představení, nebo do toho nějak násilně zasahovat. Ale nechávám to proudit a víc se snažím potlačit nějaký racionální smysl, nebo myšlenku, co by to mělo být, jak by to mělo být a docela se mi daří jít po pocitu té zábavy, a to se hodně změnilo po požití (psilocybinu).*¹⁰⁷

K jinému závěru došla po intoxikaci respondentka D: *„Měla jsem myšlenku, že žádné rozhodnutí není špatné a já vím, že jsem strašně nerozhodný člověk a vždycky všechno musím analyzovat a dávat na váhy. Ale v ten moment jsem měla pocit, že jde jenom o to se rozhodnout. Při tvorbě jsou strašně důležitá rozhodnutí, aby se člověk mohl někam posunout, ne donekonečna přemýšlet, co je nejlepší varianta.*¹⁰⁸

Není však pravidlem, že se po zkušenosti s psilocybinem musí tyto myšlenky dostavit, jak například uvádí respondent F: *„Hm, nové techniky a postupy asi úplně ne. Nejčastěji to prostě ovlivňuje nějaké konkrétní koncepční věci.*¹⁰⁹

---

¹⁰⁴ Tamtéž

¹⁰⁵ Podrobněji viz NOVÁK, Tomáš. In: O předsudcích. Doplněk, 2002, s. 20. ISBN 80-7239-121-6.

¹⁰⁶ Podrobněji viz PRŮCHA, Jan. In: *Interkulturní psychologie*. 3.vyd. Portál, 2010, s. 67. ISBN 978-80-7367-709-1.

¹⁰⁷ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem B pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 2

¹⁰⁸ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem D pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 4

¹⁰⁹ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem F pro účely bakalářské práce [04.09.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 6

Ke stejnému závěru došel také respondent E: „*Nehledal jsem žádné pohybové techniky, ale kdybych do toho šel znovu, tak bych víc zkoumal další pohybové možnosti.*“¹¹⁰

Doslovný recept na definici „Nové techniky“ se z rozhovorů neprokázal. Nakonec vždycky záleží na tom, jakému tématu přisoudí umělec v daný moment největší váhu.

4.2.6 Vyhodnocení

V kontextu nových technik se ukazuje, že zkušenost s psilocybinem může umělcům nabídnout nové pohledy a přístupy k jejich práci. Přestože ne všichni respondenti považují tuto látku za přímý zdroj inovací, mnozí z nich přiznávají, že jim pomáhá přemýšlet mimo zažité rámce a objevovat nové možnosti.

Klíčovým poznatkem je, že pro každého umělce má užití psilocybinu jiný význam a dopad. Někteří objevují nové techniky a metody tvorby, zatímco jiní spíše posilují svou schopnost rozhodování a sebevyjádření. Tato diverzita v přístupech a zkušenostech svědčí o tom, že psychedelické látky mohou být vnímány jako nástroj pro rozšíření tvůrčího potenciálu, avšak jejich konkrétní přínos závisí na individuálním přístupu a vnímání každého umělce.

4.3 Sebekontrola

Tato kapitola se zabývá tématem sebekontroly v kontextu používání psychedelických látek. Sebekontrola je klíčovým aspektem, který ovlivňuje jak rizika, tak strachy spojené s jejich užíváním. Respondenti sdílejí své zkušenosti, které nám umožňují pochopit různé perspektivy na tento komplexní fenomén. Kapitola je rozdělena na dvě podkapitoly: Rizika a Strach.

4.3.1 Rizika

Respondenti se ve svých odpovědích shodli na tom, že psychedelické látky mohou mít značný vliv na jejich sebekontrolu a vnímání reality, což může přinést různá rizika.

Respondent A upozorňuje na to, že psychedelické látky mohou člověka pohltnout, pokud je nepoužívá s respektem: „*Nevýhoda je ta, že pokud to přeženeš, tak tě to dokáže pohltnout, což je velmi špatné. Takže dávat si na to pozor, brát to s respektem.*“¹¹¹ Dodává také, že je důležité si uvědomit, že psychedelický zážitek otevírá nové oblasti mysli, které je třeba po skončení

---

¹¹⁰ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem E pro účely bakalářské práce [28.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 5

¹¹¹ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem A pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 1

uzavřít: „Takže ten trip ti otevře fakt jinou kolonku v hlavě, kterou nikdy neotevřeš, pokud si ho nedáš. Jen musíš tu kolonku potom zavřít. Není dobré ji otevírat pořád.“¹¹²

Respondent B zdůrazňuje, že psychedelické látky mohou být nebezpečné, pokud na nich začne člověk příliš záviset: „Myslím si, že to může být nebezpečné v tom, že se člověk na to začne spoléhat. Vlastně to začne dělat opak, přestane důvěřovat sám sobě a bude chodit pro tu inspiraci jenom k těm podpůrným látkám.“¹¹³ Podle něj je důležité najít rovnováhu a brát látky střídavě, protože přehnané užívání může vést k nedůvěře vůči sobě samému.

Respondent F popisuje, že psychedelické látky mohou vést ke ztrátě nadhledu, což je pro tvůrce klíčové: „Dvousečné je to v tom, že občas ti to otevře něco nového, ale zároveň jsi tak moc ‚zoom in‘ zainteresovaný v tom, co děláš. Nemáš pak nadhled a ten je vlastně podle mě pro tvůrce klíčový.“¹¹⁴ Upozorňuje také na to, že se člověk může ztratit v pseudo rešerších, které nejsou pro jeho práci přínosné: „Člověk tím vlastně může zabít hrozně moc času nějakou pseudo rešerší, kdy si myslí, že to, co dělá, je vlastně úplně neuvěřitelné. A pak vlastně zjistí, že se jenom válel 3 hodiny v bahně a že to pro jeho práci nebylo vůbec přínosné.“¹¹⁵

Na druhou stranu, Respondent C se domnívá, že psychedelické látky nejsou rizikové, pokud nejsou použity v nevhodných situacích: „Nevýhody nejsou žádné, si myslím. Opravdu mě nic nenapadá. Pokud si teda člověk nedá houby, když zrovna jde třeba na jeviště. To je blbý nápad.“¹¹⁶ Dodává, že psychedelické zážitky mohou vést k významným životním změnám, které mohou být prospěšné: „Může se stát, že si člověk dá trip a zjistí, že celý život žil úplně jinak a nechce být umělcem a chce dělat něco jiného. Takže v tom momentě je to asi rizikové, ale zároveň je to pro jeho dobro, takže v tom nevidím rizika.“¹¹⁷

4.3.2 Strachy

Respondenti rovněž hovořili o svých obavách a strachu, které provázejí jejich zkušenosti s psychedelickými látkami.

Respondent A zmiňuje, že se obává negativních zážitků během špatného tripu: „Ano, když máš dobrý trip, tak je to fakt super. A když máš badtrip, tak se snažíš od toho nějak odosobnit, aby tě to moc nepohltilo. To je hlavní.“¹¹⁸ Upozorňuje také na nutnost správného dávkování a

---

¹¹² Tamtéž

¹¹³ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem B pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 2

¹¹⁴ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem F pro účely bakalářské práce [04.09.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 6

¹¹⁵ Tamtéž

¹¹⁶ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem C pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 3

¹¹⁷ Tamtéž

¹¹⁸ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem A pro účely bakalářské práce [26.06.2023,

bezpečného prostředí: „Doporučuji to každému. Samozřejmě je třeba si to dávkovat a myslím si, že je to bezpečné, pokud je to bezpečně nadávkováno a v bezpečném prostředí s bezpečnými lidmi.“¹¹⁹

Respondent C popisuje zkušenost s Ego death, která v něm zanechala stopu: „Ve špatném tripu se mi stalo, že jsem zažil Ego death. Moje ego zemřelo, a to ve mně zanechalo stopu. Potom tripu se mi něco změnilo v přemýšlení nad životem a nad smrtí a asi jsem začal brát ten život míň vážně.“¹²⁰

Respondent D poukazuje na možnost destruktivního vlivu na psychické zdraví, i když osobně žádné rizika nepozorovala: „Možná to může být někdy až destruktivní, ale to spíš asi s ohledem na zdraví toho člověka a jeho psychický stav ale u sebe jsem žádné rizika nesledovala v ten moment.“¹²¹

Respondent E sdílí svou zkušenost s paranoidními myšlenkami a ztrátou kontroly: „Jednoduché věci, které dělám v každodenním životě, jako je třeba platba kartou, jsou pro mě najednou strašně velký problém, že jsem si nedokázal ani vzpomenout na ten postup a zpětně mě to zneklidnilo. Měl jsem pocit, že už skoro nic neumím.“¹²² Tento stav ho znepokojil natolik, že se cítil jako dítě, které nic neví: „V jeden moment jsme s kamarádem narazili na takovou rodinu, kde bylo malé dítě, a já jsem měl pocit, že to dítě ví víc než já. Bylo to strašně divné a já jsem pořád opakoval, jak je tohle možné? Jak je tohle možné?“¹²³

Respondent F popisuje úzkostné pocity během psychedelického zážitku na oslavě: „Naposledy co jsem si dal houby, tak jsem je měl mimo nějaký kreativní proces, a měl jsem ne úplně příjemný zážitek, udělalo se mi velmi blbě a měl jsem potřebu si po pár hodinách jít sednout pod nějaký strom, ale to bylo na oslavě nebo na párty, kde duněla hudba, byla tam spousta lidí a najednou jsem cítil velkou úzkost.“¹²⁴

4.3.3 Vyhodnocení

Z rozhovorů s respondenty vyplývá, že užívání psychedelických látek je spojeno s významnými riziky a strachy. Rizika zahrnují psychickou závislost na těchto látkách, ztrátu nadhledu, ztrátu

---

Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 1

¹¹⁹ Tamtéž

¹²⁰ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem C pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 3

¹²¹ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem D pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 4

¹²² Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem E pro účely bakalářské práce [28.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 5

¹²³ Tamtéž

¹²⁴ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem F pro účely bakalářské práce [04.09.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 6

času a potenciální psychické problémy. Strachy jsou často spojeny s negativními zážitky během tripu, jako je Ego death, ztráta kontroly nad každodenními činnostmi a paranoidní myšlenky. Respondenti zdůrazňují důležitost správného dávkování, bezpečného prostředí a respektu k těmto látkám. Sebekontrola a schopnost zvládat negativní zážitky jsou klíčové pro minimalizaci rizik a strachů spojených s psychedelickými zážitky.

4.4 Sebezáchova

V této kapitole se budeme zabývat tím, jak respondenti vnímají a popisují sebezáchovné aspekty svých zkušeností s psychedelickými látkami, konkrétně psilocybinem. Rozbor se zaměří na tři hlavní oblasti: terapeutické účinky, emocionální proměny a očistné procesy, jak byly popsány účastníky našich rozhovorů. Každá z těchto oblastí je podrobněji prozkoumána prostřednictvím přímých citací respondentů, což nám umožní lépe pochopit, jakým způsobem psychedelické zážitky ovlivnily jejich vnímání a osobní rozvoj.

4.4.1 Terapie

Respondent A popisuje své zkušenosti s psychedeliky jako významně terapeutické, zejména ve vztahu ke svému tělu a psychickému stavu. Říká: *„Ukázalo mi to, i co se týká mého těla, nějaké ty jiné věci, které jsem do té doby nevnímala, tak, jak jsem je začala vnímat po té intoxikaci.“*¹²⁵ Dále zmiňuje proměnlivost zážitků v závislosti na jejím psychickém rozpoložení: *„Vždy je to trochu jiné, závisí na tom, jak jsem zrovna nastavená, což závisí na dni, měsíci i na roce, že vlastně v jakém psychickém rozpoložení se právě nacházím.“*¹²⁶

Podobně respondent B zdůrazňuje terapeutické a sebepoznávací aspekty psychedelických zážitků: *„Úplně ne pro ten umělecký záměr, ale spíš pro nějaký jako terapeutický nebo seberozvojový.“*¹²⁷ Dále popisuje zvýšenou vnímavost k vlastním pocitům a pohnutkám: *„Byla jsem mnohem vnímavější, vnímavější k nějakým svým vnitřním, ať už pocitům nebo nějakým pohnutkám, což mi vlastně dalo takovou nějakou větší důvěru v to tělo a v ty signály.“*¹²⁸ Terapie pro respondenta B také zahrnovala posílení sebedůvěry: *„Prožila hodně terapeutické sezení, kdy se mi změnila spousta věcí, co se týče nějaké sebedůvěry.“*¹²⁹

4.4.2 Emoce

Respondent A zdůrazňuje hluboké emocionální proměny, které zažila díky psychedelickým látkám. *„Dokážeš vnímat ten svět celkově ze zcela jiné perspektivy, kterou jsi v životě předtím*

---

¹²⁵ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem A pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 1

¹²⁶ Tamtéž

¹²⁷ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem B pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 2

¹²⁸ Tamtéž

¹²⁹ Tamtéž

nezažil. *Ono ti to otevírá, jako by to otevíralo šestý smysl,*¹³⁰ říká. Tento zážitek ovlivnil její vnímání vztahů, přírody a celkového pohledu na svět: *„Dokážeš vnímat jinak i ty vztahy si myslím. Jinak prostě lidi kolem, dokážeš vnímat jinak přírodu a celkově věci kolem sebe.“*¹³¹

Respondent F popisuje, jak psychedelické zážitky ovlivňují jeho emocionální stav a tvůrčí proces: *„Mám pocit, že jsem veselejší, otevřenější různým impulsům, ať už zvenčí nebo zevnitř.“*¹³² Avšak zároveň zdůrazňuje důležitost oddělování těchto zážitků od každodenního života: *„Zároveň se snažím tuhle složku oddělovat.“*¹³³ Výsledkem těchto zážitků je zvýšená otevřenost a vnímavost k různým podnětům.

4.4.3 Očista

Pro respondentku A byla psychedelická zkušenost také cestou duchovní očisty a vyrovnání se s osobními výzvami: *„Ty houby mi ukazují, spíše duchovnějši cestu. Když jsem se neuměla moc vypořádat s tím, proč právě já jsem musela zažít takový úraz a proč právě já musím s tímto bojovat.“*¹³⁴ Tato zkušenost jí pomohla přijmout své situace a využít je ve svůj prospěch: *„Možná jsem se snažila více využít ten handicap - to, že mám teď nějaký úraz, ve svůj prospěch.“*¹³⁵

Respondent F vnímá psychedelické zážitky jako rituál, který mu pomáhá se očistit a najít smysl: *„Já třeba intoxikaci psilocybinem vnímám jako takovou rutinu, nebo spíš rituál, který dělám párkrát do roka, abych se vyčistil.“*¹³⁶ Tento rituál mu poskytuje mentální očistu a pomáhá mu uvědomit si, co v životě chce: *„Pomáhá mi to si uvědomit, co vlastně chci a kde zrovna v tom životě jsem.“*¹³⁷

4.4.4 Vyhodnocení

Analýza rozhovorů ukazuje, že psychedelické zážitky mají pro respondenty významný terapeutický, emocionální a očistný význam. Tyto zážitky jim umožňují hlubší sebezpoznání, zvyšují jejich vnímavost k vlastním pocitům a pomáhají jim vyrovnat se s osobními výzvami. Přestože každý respondent prožívá tyto zážitky jinak, společným rysem je hluboký transformační vliv na jejich osobní a tvůrčí život.

---

¹³⁰ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem A pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 1

¹³¹ Tamtéž

¹³² Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem F pro účely bakalářské práce [04.09.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 6

¹³³ Tamtéž

¹³⁴ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem A pro účely bakalářské práce [26.06.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 1

¹³⁵ Tamtéž

¹³⁶ Rozhovor vedený v rámci projektového výzkumu s respondentem F pro účely bakalářské práce [04.09.2023, Adéla Vávrová, autorizováno]. Viz Příloha 6

¹³⁷ Tamtéž

5 Závěr

V bakalářské práci jsem se věnovala výzkumu na téma užívání psilocybinu a jeho vlivu na uměleckou tvorbu. Zaměřila jsem se na motivace, které vedou jednotlivce k užívání této látky a dále, jakým způsobem může ovlivnit jejich kreativní proces a jaká rizika jsou s tím spojena.

Zjistila jsem, že hlavním důvodem pro užívání psilocybinu je touha po sebepoznání a osobním rozvoji, nikoliv přímé hledání umělecké inspirace. Přesto může tento psychedelický zážitek poskytnout nové perspektivy a podněty, které umělcům umožňují objevovat nové cesty a přístupy ve své tvorbě. Zároveň však je nutné mít na paměti, že s jeho užíváním jsou spojena i významná rizika, která je nutné důkladně předem zvážit a pokud jde o užití, zásadně se řídit bezpečnostními opatřeními.

Tato práce svou přehledovostí přispívá k lepšímu pochopení toho, jak může psilocybin ovlivnit umělecký proces, ale zároveň přiznaně poukazuje, že je třeba dalšího výzkumu, aby bylo možné hlouběji pochopit jeho dlouhodobý dopad a specifické účinky na různé oblasti umění. Tento výzkum vznikl nejen za účelem vlastního poznání, ale věřím, že by mohl být jedním z užitečných kroků ze širokého spektra otázek, který povede k rozšíření našeho povědomí o psychedelických látkách a jejich vlivu na kreativní proces, uměleckou činnost, nás v umění - umění v nás.

Seznam použitých zdrojů

Literatura a prameny

- BARBA, Eugenio a Nicola SAVARESE. In: *Slovník divadelní antropologie*. Lidové noviny, 2000.
- BRICHČÍN, Milan. *Vůle a sebekontrola : teorie, metody, experimenty*. Karolinum, 1999.
- DESCARTES, René. *Vášeň duše*. Mladá fronta, 2002.
- FIELDER, Hugh. *Pink Floyd: odvrácená strana zdi*. Slovart, 2014.
- FORT, Petr. *Výživa (hlavně) pro kulturistiku a fitness*. 2. vyd. Svět kulturistiky, 2008.
- FREUD, Sigmund. *Přednášky k úvodu do psychoanalýzy*. PORTÁL, 2020.
- KAUFMANN, Jean-Claude. *Chápající rozhovor*. Sociologické nakladatelství (SLON), 2010.
- KONOPKA, Peter. *Sportovní výživa*. Kopp, 2004. Průvodce sportem.
- KOVALČUK, Josef. In: *Autorské divadlo*. JAMU, 2009.
- KROSCHOVÁ, Eva. In: *Jevištní pohyb*. 5.vydání. Akademie múzických umění, 2015.
- LETCHER, Andy. In: *Magické houbičky*. VOLVOX GLOBATOR, 2008.
- LUKAVSKÝ, Radovan. *Stanislavského metoda herecké práce*: 1. vyd. SPN, Praha, 1978.
- MIOVSKÝ, Michal. In: *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Grada Publishing, 2006.
- NÁRODNÍ DIVADLO. *Základní pojmy divadla*. Libri, 2004.
- NOVÁK, Tomáš. In: *O předsudcích*. Doplněk, 2002.
- NOVOTNÁ, Hedvika, Ondřej ŠPAČEK a Magdaléna ŠTOVÍČKOVÁ JANTULOVÁ. In: *Metody výzkumu ve společenských vědách*. Fakulta humanitních studií, 2020.
- PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. Academia, 2004.
- PRŮCHA, Jan. In: *Interkulturní psychologie*. 3.vyd. Portál, 2010.
- ŘÍČAN, Pavel. *Psychologie*. Portál, 2005.
- SCHUTTLES a HOFMANN. *Rostliny Bohů*. 2. vydání. VOLVOX GLOBATOR, 2000.
- SOURIAU, Étienne. In: *Encyklopedie estetiky*. Victoria Publishing, 1994.
- TYLŠ, Filip a kol. *Fenomén psychedelie*. 2. vyd. dybbuk, 2020.
- VOSTRÝ, Jaroslav. In: *Předpoklady hereckého projevu*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 1991.

On-line zdroje

- BREEN, Benjamin. The Failed Globalization of Psychedelic Drugs in the Early Modern World. *The Historical Journal* [online]. 2021, 2021(65), 2 [cit. 2024-06-26]. Dostupné z: doi:10.1017/S0018246X21000224

DE ALVARADO TEZOZOMOC, Hernando. *CRÓNICA MEXICANA* [online]. México City: Instituto de Investigaciones Históricas, 1975, [cit. 2024-06-26]. Dostupné z: <https://almoloyadejuarez.wordpress.com/wp-content/uploads/2011/08/tezozmoc-hernando-a-cronica-mexicana.pdf>

HASLER, Felix, Ulrike GRIMBERG, Marco A. BENZ, Theo HUBER a Franz X. VOLLENWEIDER. Acute psychological and physiological effects of psilocybin in healthy humans: a double-blind, placebo-controlled dose–effect study. *Psychopharmacology* [online]. 2004, **172**(2), [cit. 2024-06-20]. Dostupné z: doi:10.1007/s00213-003-1640-6

KEROUAC, Jack. *Na cestě*. Adoc [online]. 2005, s. 208 [cit. 2024-07-25]. Dostupné z: <https://adoc.pub/jack-kerouac-na-cest.html>

KONRÁD, Ondřej. JAK TO TEN JIMI VLASTNĚ VŠECHNO DĚLAL? *Magazínuni* [online]. 2020 [cit. 2024-07-25]. Dostupné z: <https://www.magazinuni.cz/hudba/jak-to-ten-jimi-vlastne-vsechno-delal/>

NAGY, Tomáš. SVĚTÁ HORA - PROJEKT 100. *Kinema* [online]. 2008-09-23 [cit. 2024-07-24]. Dostupné z: <https://www.kinema.sk/filmova-recenzia/32537/svata-hora-projekt-100.htm>

PETRI AT AL., (autor). Communication between brain networks in people given psilocybin (right) or a non-psychedelic compound (left). Fotografie. Online. 2014. Dostupné z: <https://doi.org/10.1098/rsif.2014.0873> [citováno 2024-07-26].

PETŘÍKOVÁ, Lea. *Filmová psychedelika: Pátrání po mimořádných stavech vědomí ve filmech Sandoz* [online]. Praha, 2024 [cit. 2024-07-25]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/k6s5ty/?issnlret=Lea%3BPet%C5%99%C3%ADkov%C3%A1%3B;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dlea%20pet%C5%99%C3%ADkov%C3%A1%26start%3D1>

SHABA, Reham. *Development of an improved psilocybin synthesis* [online]. Uppsala, Department of Medicinal Chemistry, 2020 [cit. 2024-06-28]. Dostupné z: <https://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1470170/FULLTEXT01.pdf>. bachelor thesis. Uppsala Universitet.

SCHULTES a EVANS. *The Identification of Teonanácatl, A Narcotic Basidiomycete of the Aztecs* [online], [cit. 2024-06-28]. Dostupné z: doi:Botanical Museum Leaflets, Harvard University, vol. 7, no. 3, 1939, DOI: <https://doi.org/10.2307/275845>

WASSON, Robert Gordon. Seeking the Magic Mushroom. *Life Magazine* [online]. 1957, 42(19), [cit. 2024-06-28]. Dostupné z: <https://www.cuttersguide.com/pdf/Periodical-Publications/life-by-time-inc-published-may-13-1957.pdf>

Homological scaffolds of brain functional networks. *Royal Society* [online]. 2014, 11(101), 1 [cit. 2024-07-26]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1098/rsif.2014.0873>

If I Ever Lose My Eyes. *MFDF Ji.hlava* [online]. 2023 [cit. 2024-07-25]. Dostupné z: <https://www.ji-hlava.cz/filmy/if-i-ever-lose-my-eyes>

Umělecké filmy produkováné farmaceutickou společností Sandoz. *Illuminace* [online]. 2017, 29(1 (105), 1-18 [cit. 2024-07-20]. Dostupné z: <https://www.iluminace.cz/pdfs/ilu/2017/01/03.pdf>

Voodoo Child (Slight Return) Review by Denise Sullivan [online]. Dostupné z: <https://www.allmusic.com/song/voodoo-child-slight-return-mt0004611750#review>

Seznam online ilustrací

Obrázek 1.

KUYPERS, Kim P. C. *The structure of (a) psilocybin and (b) psilocin*. Fotografie. [online]. 2019 [cit. 2024-07-24]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/figure/The-structure-of-a-psilocybin-and-b-psilocin_fig1_334455606

Obrázek 2.

Svatá hora. In: *Imdb* [online]. 1973 [cit. 2024-07-25]. Dostupné z: https://www.imdb.com/title/tt0071615/mediaviewer/rm3090528256/?ref_=tt_md_4

Obrázek 3.

KRISTEK, Lubo (autor). *Mnohostranné vysoké napětí [Allseitige Hochspannung]*. Obraz. Online. 1976. Dostupné z: <https://lubokristek.art/cs/malba/mnohostranne-vysoke-napeti>. [citováno 2024-07-25].

Obrázek 4.

GREY, Alex (autor). *Bicycle Day*. Obraz. Online. 2012-2013. Dostupné z: <https://www.artsy.net/artwork/alex-grey-bicycle-day>. [citováno 2024-07-25].

Obrázek 5.

GIGER, H.R. (autor). *Erotomechanics VII*. Obraz. Online. 1979. Dostupné z: <https://alienexplorations.blogspot.com/1979/02/erotomechanics-vii-continues-to-explore.html>. [citováno 2024-07-25].

Seznam online videí

HENDRIX, Jimi. *The Jimi Hendrix Experience - Voodoo Child (Slight Return)*. Youtube [online]. 2020-9-10. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=qFfnIYbFEiE> [citováno 2024-7-24]

KRISTEK, Lubo. *Psychedelic, Galactic-Irrational Mythologic Midnight Dinner*. Youtube [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=uO8LiHYLULI> [cit. 2024-07-29].

PINK FLOYD. *The Piper at the Gates of Dawn (Full Album)*. Youtube [online]. 2013-12-26. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=MwTV23pBm_U [citováno 2024-7-24].

VOREL, Tomáš. *Cesta do lesa*. Youtube [online]. 2016. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=uQ1TA-N3jEU> [cit. 2024-07-29].

Osobní rozhovory

Respondent A, tvůrce v pohybovém divadle [MP3, přepis]. Praha, 26.06.2023

Respondent B, tvůrce v pohybovém divadle [MP3, přepis]. Praha, 26.06.2023

Respondent C, tvůrce v pohybovém divadle [MP3, přepis]. Praha, 26.06.2023

Respondent D, tvůrce v pohybovém divadle [MP3, přepis]. Praha, 26.06.2023

Respondent E, tvůrce v pohybovém divadle [MP3, přepis]. Praha, 28.06.2023

Respondent F, tvůrce v pohybovém divadle [MP3, přepis]. Praha, 04.09.2023

Příloha 1 Přepis rozhovoru A

A: Souhlasíš s tím, že se rozhovor nahrává?

B: Ano.

A: Psychedelickou zkušenost, konkrétně intoxikaci psilocibinem, jsi zažila jednou nebo vícekrát?

B: Vícekrát.

A: Experimentovala jsi někdy s psychedelickými látkami pro určitý umělecký záměr? Pokud ano, tak popiš.

B: Nemyslím si, že jsem někdy experimentovala s nějakým uměleckým záměrem. Spíše to byl nějaký osobní záměr. Více osobní. Nebylo to nikdy cíleně s nějakým uměleckým záměrem.

A: Pokud jsi přímo nešla s určitým uměleckým záměrem, pomohla ti aspoň v něčem intoxikace psychedelickými látkami, umělecký záměr rozvinout v nějakou budoucí divadelní práci. A jestli je to nějak ovlivnilo?

B: Určitě ano. Nikdy jsem se nad tím nezamýšlela úplně při umělecké práci, nějak vědomě, ale myslím si, že podvědomě mě to určitě nějak ovlivnilo. Hlavně se to týká toho, že já vždy když jsem byla intoxikovaná, tak jsem měla velké vizuální stavy a velké vizualizace, takže si myslím, že mě více inspirovala právě ta vizualizace. V tom takovém ‚kvazi‘ uměleckém, malířském světě než v nějakém pohybovém, ale co se týče toho pohybového tak, já jsem to zkoušela přímo na to, že jsem měla úraz. Ukázalo mi to, i co se týká mého těla, nějaké ty jiné věci, které jsem do té doby nevnímala, tak, jak jsem je začala vnímat po té intoxikaci.

A: Zkus popsat svůj pocit svůj fyzický prožitek po užití. Klidně můžeš vybrat jeden konkrétní případ a nebo, pokud se opakuje při každém užití ten samý fyzický prožitek. Co se ti fyzicky děje v těle?

B: Vždy je to trochu jiné, závisí na tom, jak jsem zrovna nastavená, což závisí na dni, měsíci i na roce, že vlastně v jakém psychickém rozpoložení se právě nacházím, jaké mám období, takže tohle je velmi důležité, v jakém období se akorát nacházím. V momentě, jak jsem v období, že je to v pohodě, tak to prostě cítím na té intoxikaci, že mé tělo to bere, bere to pozitivně a bere si z toho fakt pozitivní myšlenky. To znamená, že pokud to mám popsat zcela konkrétně. Mé tělo je tak nadlehčené, je mu příjemně a strašně se začínám sžívat nejen s tělem, ale začínám ten dech vnímat úplně jinak. Začínám vnímat to, že jsem v tomto prostředí, vnímám ty stěny, tu podlahu. Začínám si všímat každý jeden detail, který jsem předtím v životě ani nevěděla, že existuje: v místnosti, celkově na sobě. Je to velmi, velmi krásný vnitřní proces, který je obtížně popsat slovy.

A: A pokud se máš ještě mnohem víc soustředit ne na ten vnitřní prožitek, ale na vnější. Co se ti fyzicky děje. Jestli se ti nějak mění tvoje životní funkce. Víc jít přes náladu a opravdu přes popisování toho, co se v tom těle děje.

B: Takže 1 fáze - první půlhodina, je taková, že to teprve nabíhá. To znamená, že se mi začíná zrychlovat tep. Začíná se mi zrychlovat tlukot srdce a začíná se mi také zrychlovat i to dýchání. To znamená, že to dýchání nejprve zrychluje. Rychleji dýchám a pak začínám až tak mělce/těžko... ale ono to po chvíli přestane. Přestanu to vnímat a začínám se zaměřovat na jiné detaily, takže hlavně ten tep srdce, a to dýchání se zrychlí. Jako kdybych nabíhala na nějakou fázi. Jako kdybych nabíhala do jiné dimenze mám pocit, takže je to tak zvláštní. A celou dobu mám... Mám mluvit o pocitech? čistě fyzicky / co pociťuji?

A: Když to bude nějak propojené, tak můžeš klidně mluvit o obojím.

B: Já mám vždy pocit, že s tím tělem nedokážu pohnout. Že je tak těžké a jako kdyby se propadá a vlastně ani ne že se propadá, ale spojuje se. S tím jako kdyby vesmírem, s tím prostředím v tom pokoji. Ono to tělo začíná být strašně obtížné, ale zároveň mám pocit, že je součástí toho všeho ostatního. Neumím to vysvětlit, já si myslím, že i ten vzduch kolem. Že mám někdy pocit, že vidím i ty molekuly kyslíku a oxidu uhličitého, jak se mi propojuje s rukama i s nohama. Dokážu se i hodinu dívat na ruce nebo na nohy. A mám pocit, že mi dávají nějakou odpověď. To znamená, že se nehýbou. Ale já je jakoby vidím skrze ty ruce - to znamená, že vidím ty žíly a vidím jak prochází krev, vidím jak pulzuje mi krev. Ty detaily jsou strašně silné a vizuální, ale reálně se nehýbe tělo, tělo nic nedělá.

A: Teď jak o tom mluvíš, vlastně jsi zmiňovala i úraz, který se ti stal v minulosti, že tě to nějak ovlivnilo, tak tahle zkušenost, změnila nějak tvůj přístup k práci s tělem. A potom v té reálné tvorbě všechny tyto prožitky, které máš, jestli je nějak reflektuješ, když tvoříš nějakou fyzickou partituru?

B: Myslím si, že mi to určitě změnilo pohled. Ne úplně. Konkrétně tedy, když stavím nějakou fyzickou partituru, tak ty houby mi ukazují, spíše duchovnější cestu. Když jsem se neuměla moc vypořádat s tím, proč právě já jsem musela zažít takový úraz a proč právě já musím s tímto bojovat. Snažila jsem se přijít na tuto otázku a odpověď na tyto otázky mi to dalo, ale nemyslím si, že by mi dala nyní odpověď na to, že jsem v pohodě a že dělej si, co chceš.. Spíše fakt je to úplně tak, že čistě na té duchovní bázi. Ale to se propojuje s tím, že mi to dalo odpověď na to. A to je fajn... Že se stalo, co se stalo, ale tam jsem si prošla nějakými duchovními fázemi, které asi nemusím rozebírat, ale určitě se to propojuje s tou tvorbou poté – že jsem teď více pozitivně naladěná a snažím se to brát tak, jak to je... Možná jsem se snažila více využít ten handicap - to, že mám teď nějaký úraz, ve svůj prospěch, což si myslím, že je pro ten proces důležitější. Nemyslím si, že se mi ten výsledek úplně povedl, ale v tom procesu se to určitě odrazilo. Takže ano, já si myslím, že ano, že mě to ovlivnilo. Možná i dost, jen si to až tak neuvědomuji vědomě.

A: Další moje otázka se týká zkušenosti vnímat a využívat prostor. Vlastně je to stejná otázka, jako předešlá, jestli tě užití psychedelik nějak ovlivnilo při tvorbě práce s tělem, nebo práci na představení, schopnost vnímat a využívat prostor, který je pro fyzické divadlo důležitý.

B: To si myslím, že je asi nejvíc. Já jsem začala vnímat úplně jinak, jenže on ti postupem času ten zážitek vyprchá. (...) Je to o nastavení. Jak se nastavíš, že budeš vnímat ten prostor, že bys toho potom nějak využila, tak si myslím, že se to naprosto krásně dá. Já jsem do toho nešla s tímto záměrem. Tím pádem si myslím, že ve mně to vyprchalo do pár týdnů. Ale první 2 týdny si umím představit, že kdybych začala tvořit, tak si myslím, že toho lze krásně využít v tvorbě, a to i co se týče prostoru. Hlavně ty detaily – ty úplně jinak vnímáš rohy stěn, jinak vnímáš i to rozestavení těch skříní nebo těch stolů – že proč je to tak? A proč to nemůže být takhle? A začneš si jakoby hrát s těmi geometrickými tvary, a nejen s geometrickými. Že proč je vlastně tohle dlouhé, tohle kulaté a proč to nemůže být naopak. A možná by se mi to víc líbilo takhle a takhle. A snažíš se to dát nejen do nějakého příběhu, ale do nějaké scénografie. A myslím si, že to lze krásně propojit a využít a tím pádem, jak moc vnímáš ty detaily, a hlavně ty geometrické tvary, které se nějakým způsobem s tebou sžijí, ale dokonce se i mění a mění i samotné tvary. A to nemluvím o tom, co vidíš.. že jak se dokážou měnit barvy - to je další věc. To se zase propojuje s tím, že posloucháš hudbu, ale k tomu se asi dostaneme... Určitě ano - záleží, kde jsi, v jakém jsi prostoru a v jakém jsi rozpoložení a dokážeš vnímat úplně jinak ten prostor.

A: Objevily se u tebe nějaké nové techniky, nebo postupy v práci s tělem? Pokud ne, tak je to v pořádku. Pokud ano, tak jaké, které bys jako vědomě využívala při práci?

B: Přemýšlím, ale myslím si, že trošku možná i ten minimalismus, jsem využila. To se také může propojit s tím, že tělu stačí málo, aby to bylo veliké. Že nemusíme dělat obrovské pohyby k tomu, aby to bylo efektivní a dobré. Takže si myslím, že to mě také hodně ovlivnilo. I skrze ten úraz i skrze ta psychedelika umím vnímat to tělo a umím si ho vážit. Nemusím s ním dělat velké věci, chápeš. Dříve akrobacii, salta, a tak no... Prostě stačí málo. Ten minimalismus jsem využila dost.

A: Jak jsi během užití psychedelik vnímala rytmus a jak to případně ovlivnilo tvoji další práci v tvorbě?

B: Rytmus vnímám teď jinak, od té doby, kdy jsem dostala bad trip. To, že jsem začala mít stavy, úzkosti a rychlejší dýchání a podobné věci. Bušící srdce.. tak vím, nebo snažím se pracovat s rytmem těla. To znamená, že ten mi pomáhá zpomalit dýchání. Zpomalené pohyby vnímání každého pohybu už jen na malíčku prstu. Velmi pomáhá, když se například mačkám, když to přetavím do tvorby nebo do nějaké pohybové partitury... Strašně se mi líbí, když z rychlého najednou zpomalím, ale že snažím se to propojit, aby to bylo jakoby souvislé. To znamená, že jedeš rychle a pak najednou zpomalíš, pak jdeš zase rychle a zpomalíš, ale ty úseky... Strašně ráda si s tím hraju. Aby to bylo prostě plynulé, aby to nešlo sekaně víš. S tím zpomalením jsem hodně pracovala si myslím. A neskutečně hodně i s dechem.

A: Jak se po užití psychedelik změnilo tvoje vnímání hudby a zvuků v rámci pohybového divadla a jestli se nějak změnilo a jak?

B: Ano, já jsem už předtím chtěla navázat na to, když poslouchám hudbu při tripech ... To znamená, že každá hudba mi ovlivňuje vizualizaci, ale hned v momentě, to je naprosto brutální. Pokud je nějaká, například vychillovaná, hezká hudba, je to krásné. Vidím při ní většinou růžové a světlé barvy. V momentě, kdy hudba přejde do nějakých takových jakoby beatů, tak mají takovou ne že tvrdou, ani ne že úplně špatnou, ale takovou divnou atmosféru. V ten moment se mi to přetvoří do tmavých barev, celý ten prostor i tělo se jakoby více skrčí. Já mám pocit, že je to tělo tak vystresované. Zatímco když jde fakt pěkná hudba, tak je to naprosto brutální. To ani nechápu, jestli je to možné. Prostě až nereálné. A co se týká toho, jestli jsem vnímala jinak tu hudbu, tak je pravda že, vždy po tripu nemůžu poslouchat hudbu. První dny sem vždy taková, že intenzivně vnímám prostředí a lidi a vůbec nemůžu poslouchat hudbu. Potřebuji se dát nějak zpátky do reality a velmi přehodnocuji spoustu věcí a tehdy je pro mě hudba velmi rušivá. Prostě ji nechci první týdny.

A: A ovlivnilo to nějak tvůj výběr při tvorbě nějakého představení, nebo to jakým způsobem tvoříš choreografie, nebo jak si vybíráš choreografie?

B: Myslím si, že při hudbě asi ne, protože mám velmi specifický vkus a ten se asi nezmění. Že by se to úplně nějak změnilo prostřednictvím toho tripu, to určitě ne. Už mám nějaký vyhrazený vkus a ten se mi prostě nezměnil. Například výběr hudby, že by se mi změnil, nebo že bych jinak vnímala hudbu – to úplně ne. Spíše to bylo zajímavé během toho. A i to bylo zajímavé, že jsem potom nechtěla poslouchat hudbu, ale ono to zpátky přišlo. Říkám o tom, že to vyprchá časem, ten zážitek, takže pak už je to zase stejné.

A: Dokázala bys nějak shrnout, v čem se liší tvoje tvorba před a po užití psychedelik, jestli si nějaké změny pozorovala a jestli můžeš uvést konkrétní případy?

B: Určitě ano. Zajímají mě teď témata, která se týkají nějakého psychického rozpoložení jedinců.

A: K tomuhle tématu si přišla skrze tu tvoji zkušenost s psychedeliky?

B: Myslím, že to tomu dopomohlo. Už dříve mě to zajímalo a určitě to k tomu dopomohlo, že tohle téma nyní ještě více vyhledávám. No po tom badtripu možná méně. Snažím se na tom nějak odpoutat a ono to závisí. Ano, když máš dobrý trip, tak je to fakt super. A když máš badtrip tak se snažíš od toho nějak odosobnit, aby tě to moc nepohltilo. To je hlavní.

A: Jo jsou podle tebe nějaké výhody nebo nevýhody využití psychedelik? Právě v procesu tvorby v pohybovém divadle?

Určitě ano, jdeš-li s tím záměrem, že toho chceš využít ve své tvorbě. Do toho! Doporučuji to každému. Samozřejmě je třeba si to dávkovat a myslím si, že je to bezpečné, pokud je to bezpečně nadávkováno a v bezpečném prostředí s bezpečnými lidmi. A je to fakt něco, co nelze popsat slovy. Těžko se o tom mluví, pokud si to sám nezažiješ na vlastní kůži.

A: Pokud bys měla říct nějakou konkrétní výhodu, v tvorbě pohybového divadla? Co se týče užití psychedelik? A nebo konkrétní nevýhodu, jestli tě nějaká napadá?

B: Nevýhoda je ta, že pokud to přeženeš, tak tě to dokáže pohlít, což je velmi špatné. Takže dávat si na to pozor, brát to s respektem.

A: I v té práci myslíš?

B: Ano, určitě všechno s respektem. Všechno velmi s respektem. To znamená, že nebrat to z legrace. Většinou - pokud bych to doporučila, tak vzít si to fakt když chceš něco vyřešit buď v sobě nebo v té umělecké tvorbě. A co je velkou výhodou, a o tom jsme se už bavili... Dokážeš vnímat ten svět celkově ze zcela jiné perspektivy, kterou jsi v životě předtím nezažil. Ono ti to otevírá, jako by to otevíralo šestý smysl, nedá se to popsat. Prostě tě to ovlivní už podle mě do konce života podvědomě. Časem to sice vyprchá... Když si na to vzpomenu v tvorbě, že tam jsem tohle zažila a tohle a tohle. Takže ten trip ti otevře fakt jinou kolonku v hlavě, kterou nikdy neotevřeš, pokud si ho nedáš. Jen musíš tu kolonku potom zavřít. Není dobré ji otevírat pořád. Je dobré ji otevřít, vyřešit něco a zavřít. Co se týká možnosti využití v té tvorbě, tak je to prostě tak, že dokážeš vnímat jinak i ty vztahy si myslím. Jinak prostě lidi kolem, dokážeš vnímat jinak přírodu a celkově věci kolem sebe. Máš k nim úplně jiný vztah, mám pocit. Dokážeš k nim i k sobě mít úplně jiný vztah. Dokážeš se otevřít, víc pochopit.. Pochopit proč - proč jsi vlastně tady. Najít nějaký ten smysl. A hlavně i nějakou sebelásku a lásku k ostatním. To mi také hodně věcí otevřelo, a především v tvorbě to je prvořadé. Abys mohl potom něco ukázat lidem, co jim dá nějakou hodnotu, co jim může celkově něco přinést/dát.

A: Jak by si zhodnotila celkový dopad užívání psychedelik na kreativitu myšlení a proces tvorby v pohybovém divadle? Považuješ je spíše za inspirativní nebo spíše omezující?

B: Je to fakt velmi inspirující, ale to už se budu opakovat, pokud si to prožiješ, je to velmi, velmi inspirativní. Pro všechny lidi.

A: Takže spíše doporučuješ?

B: Spíš určitě doporučuji. Ale fakt si dávat na to pozor no. Myslím si, že i jít s tím nastavením že ,hahaha legrace, však co' je špatné. Jít do toho s respektem. Bavíme se pořád o nějaké droze. Takže jak může hodně dát, tak může hodně vzít.

A: Tak jo, já mockrát děkuju a stopuji záznam.

Příloha 2 Přepis rozhovoru B

A: Souhlasíš s tím, že se rozhovor nahrává?

B: *Ano, souhlasím.*

A: Zažila jsi psychedelickou zkušenost, konkrétně zkušenost s psilocybinem, který je obsažený v houbičkách? Pokud ano, tak stačí odpovědět, jestli jednou nebo vícekrát.

B: *Vícekrát.*

A: Experimentovala jsi někdy s psychedelickými látkami pro určitý umělecký záměr? Pokud ano, popiš.

B: *Úplně ne pro ten umělecký záměr, ale spíš pro nějaký jako terapeutický nebo sebe rozvojový, což myslím, že se určitě jako potom otisklo do té tvorby.*

A: A dokázala bys popsat, jakým způsobem se to otisklo?

B: *No, určitě vlastně, co si tak nějak z té noci nebo z toho tripu pamatuji. Tak bylo vlastně, že jsem byla mnohem vnímavější, vnímavější k nějakým svým vnitřním, ať už pocitům nebo nějakým pohnutkám, což mi vlastně dalo takovou nějakou jako, takovou větší, vlastně důvěru v to tělo a v ty signály, což je něco, o co jsem se pak opírala při tvorbě. Jakoby, nějaká ta kreativita, nebo prostě ty vnitřní prožitky byly najednou jako lépe dostupné.*

A: Dokázala bys popsat svůj fyzický, čistě fyzický prožitek ihned po užití psychedelik?

B: *Vlastně jo. Jako vlastně cítím, že mi tělo ztěžkne, cítím takovou určitou tíhu. Ale je to takový vlastně celo-tělesný prožitek, že to není, jako že bych třeba měla tlak na hrudníku, ale tak jako celkově. Nebo jsem si víc vědomá gravitace.*

A: A změnil se nějak tvůj přístup k práci s tělem po užití psychedelik? Tedy třeba popisuješ tu gravitaci. To, že vnímáš vlastně úplně jinak váhu svého těla, jestli si s tím nějak vědomě někdy pracovala, konkrétně s tímhle tím.

B: *Zrovna tady s tou gravitací ne ale při vlastně prvním použití těch houbiček jsem prožívala velký a razantní změny tělesnosti, jakože jsem měla pocit, že se mi tělo trochu mění. Měla jsem pocit, že jsem vysoká, pak že jsem hodně malá. A to je třeba něco, o co jsem se opřela při tvorbě teď posledního představení celkově. O tady ten zážitek toho, že se to tělo mění a člověk, i když vlastně si na to tělo můžeš sáhnout, tak jako pocitově se to tělo neustále mění, tak to je třeba něco, s čím jsme pak opravdu pracovali.*

A: Jak po užití psychedelik vnímáš nebo využíváš prostor a jestli se tahle skutečnost nebo zkušenost dá promítnout i na jeviště?

B: *Vlastně já jsem si zkoušela tančit, když jsem užila houbičky. Měla jsem spíš pocit, že to moje tělo je v tom prostoru naplněno, jakože to moje tělo je jako všude v tom prostoru, takže jsem spíš věnovala pozornost tomu svému tělu. Ale vnímala jsem, že je vlastně daleko větší než ten prostor, ve kterém jsem byla, jestli to dává smysl. Takže se takový jako prostor, jako okolo mě se vlastně úplně změnil. Takže jsem měla pocit, že to je všechno jako součást mě.*

A: Vznikla třeba i nějaká nová technika, nebo postup v práci s tělem na základě těchto prožitků.

B: Jako vlastně vznikla taková moje příprava, kdy si zavřu oči a snažím se tělesně si představit buď před představením, jako to, co má přijít, nebo si zpětně vybavit nějaké momenty toho uzemnění, které vlastně jsem dost silně prožívala na tom tripu, anebo nějaké napojení na sebe, takže je to i taková příprava spíš psychická, která se z toho opravdu rozvinula, ale jinak že bych to jako vědomě zpracovávala do nějaké nové techniky, tak to ne.

A: A jak si během užití vnímala rytmus a jestli tě to pak zase nějak ovlivnilo v tvorbě?

B: Jo, tak tady na tom musím říct, že jsem vlastně rytmus nevnímala úplně jako pravidelný rytmus, ale že jsem tam měla pod tím rytmem takovou táhlou linii jako takové napětí. A s tím jsem teda pak už i vědomě pracovala jako ve studiu, kdy jsem používala rytmus jakýkoliv, ale snažila jsem v něm slyšet tady tu táhlou linii. A snažila jsem se do toho hýbat, což pak vytvářelo jako zajímavý protipól tomu rytmu té skladby.

A: Jak se mění tvoje vnímání hudby během pohybového divadla? Po užití psychedelik konkrétněji? Jak se zkrátka změnilo po užití psychedelik tvoje vnímání hudby a zvuků v rámci pohybového divadla. Pokud se nějak proměnilo.

B: Rozhodně jsem víc citlivější na reakci mého těla, na tu hudbu, k té hudbě. Že vlastně předtím jsem tu hudbu opravdu vnímala jako nějaký vnější faktor, který se mě zas tak nedotýká. A teď už dokážu tak nějak cítit, že co se vevnitř mě děje, když tu hudbu slyším, což je vlastně skvělý takový prvotní impuls, ať už pro pohyb, nebo pro jakoukoliv kreativní činnost.

A: Ovlivnilo to taky výběr hudby pro nějaké představení nebo výběr choreografie? Ať už tu, kterou tvoříš ty sama, nebo je třeba jenom interpretovaná.

B: Ani ne, myslím, že ta hudba a ten výběr je vždycky hodně spjatý s tím prožitkem toho procesu, takže samozřejmě to je nějak napojené, jako že to určitě budu nějak spojené s tím, co jsem prožívala. Ale že bych to nějak vědomě změnila po požití, tak to ne.

A: V čem se liší tvoje myšlení a obecně tvorba před a po užití psychedelik a jestli si pozorovala nějaké změny, dokážeš uvést konkrétní případy?

B: Nesnažím se tolik já uměle vytvářet, vytvářet ten materiál, nebo to představení, nebo nějak do toho násilně zasahovat. Ale nechávám to proudit, jakože se snažím víc potlačit nějaký racionální smysl nebo nějaké myšlenky toho, co by mělo, jak by to mělo být a docela se mi daří jít po pocitu té zábavy, nebo to, co mě zrovna v ten moment fakt zajímá a to myslím, že se hodně změnilo po požití (psychedelik).

A: Jaké jsou podle tebe výhody a nevýhody využití psychedelik? A to konkrétně pro právě kreativní myšlení a proces tvorby v pohybovém divadle? Pokud nějaké jsou.

B: Tak výhody, mě to hodně pomáhá v napojení na sebe, jakože to vlastně ztlumí takové ty okolní ruchy nebo ruchy toho logického racia, což myslím, že je vždycky obohacující pro jakoukoliv tvorbu nebo umělecký proces. Takže to si myslím, že je neuvěřitelné PRO, že ten člověk nebo umělec je vlastně víc v kontaktu sám se sebou. Myslím si, že to může být nebezpečné v tom, že se člověk na to začne spoléhat. Vlastně to začne dělat opak, přestane

důvěřovat sám sobě a bude chodit pro tu inspiraci jenom k těm podpůrným látkám. Že by to mělo být brané střídavě, že by tam měl být nějaký balanc, protože pokud pak člověk si moc ujede, tak to samozřejmě těm střízlivým lidem taky moc neřekne.

A: Promítali se nějak tvoje změněné emoce a psychický stav do tvého uměleckého vyjádření?

B: *Já jsem prožila hodně terapeutické sezení, kdy se mi změnila spousta věcí, co se týče nějaké sebedůvěry. No já si myslím, že sebedůvěry, což změnilo opravdu hodně způsob, jakým tvořím, nebo jakým způsobem jako předávám ten materiál dál, nebo jak spolupracuju ve skupině, když tvoříme představení.*

A: Jak bys zhodnotila celkový dopad užívání psychedelik na kreativitu myšlení a proces tvorby v pohybovém divadle? Považuješ je spíše za inspirativní nebo omezující. Vysvětle.

B: *Inspirativní rozhodně, protože to boří nějaké naučené hranice, které si každý v sobě nosíme, nebo nějaké dohody společenské, které se vlastně, v tomhle momentě, opravdu úplně rozpustí a myslím si, že to toho člověka trochu osvobodí.*

A: Děkuji mockrát za rozhovor.

Příloha 3 Přepis rozhovoru C

A: Souhlasíš s tím, že se rozhovor nahrává?

B: Jsem s tím srozuměn.

A: Psychedelickou zkušenost jsi zažil kolikrát? Jednou nebo vícekrát.

B: Vícekrát.

A: Experimentoval jsi někdy s psychedelickými látkami pro určitý umělecký záměr? Pokud ano, popiš.

B: *Přímo pro umělecký záměr jsem nikdy s psychedeliky neexperimentoval.*

A: Pomohla ti intoxikace těmito látkami nějaký tvůj umělecký záměr rozvinout.

B: *Záleží, jak to vezmeme. Určitě to může inspirovat. Třeba vnímání reality, vnímání sebe, svého těla a i to, jak se člověk hýbe pod různými drogami. Když je si toho vědom ten člověk, tak to může být hodně užitečné a člověk může pak prozkoumat daleko víc, jak pohybové, tak i nějaké jiné kreativní myšlení.*

A: Jak se mění tvoje vnímání, pohybu a tělesnosti, při tvůrčí práci s pohybem po užití psychedelik. Jaký byl tvůj fyzický prožitek po užití? Můžeš od začátku do konce popsat, jak ses fyzicky cítil.

B: *To je dobrá otázka, protože se nikdy nikdo neptá na to, jak ses cítil fyzicky. A já toho hodně u psilocybinu prožívám fyzicky. Když si to dám, tak to po 30 minutách cítím v žaludku, kde se to začíná nějakým způsobem rozkládat, je to trochu nepříjemné. Nejvíc začínám cítit ruce. Svaly začínají být strašně lehounké, jako kdyby tam skoro nebyly, a když je to už hodina, tak mé tělo je docela intenzivně v tom a hodně krát se mi stává, třeba z lysohlávek, nebo taky to truffle - lanýže ano, u psychedelických lanýžů se mi stává, že mě hrozně ovlivňuje gravitace. Někdy se mi stalo, třeba že jsem ležel hodinu a půl na zemi a nemohl jsem ani pohnout prstem. A bylo to strašně vtipné a absurdní. A kamarád mě musel po nějakých 30 minutách obrátit na záda, protože na břichu jsem už nemohl vydržet. Někdy zase třeba z lysohlávek, no většinou z lysohlávek se mi stává to, že mám takový syndrom spagety fingers. Že vlastně moje tělo se cítí tak trochu jako nudle, která je vytáhla z té vařící vody a je naprosto nestabilní a stále padá. A jako kdybych se roztékal, tak trochu, zároveň někde v místě předloktí, někde u předloktí se mi strašně češou svaly od předloktí až po konečky mých prstů. Nevím proč, ale mám takovou tendenci tam vždycky něco mačkat. Nějakým způsobem ty svaly jakoby zaktivovat, je to znásobněný dobrý pocit z takového toho protažení. Když se člověk probudí a fakt se z plné duše takhle jako protáhne, tak se cítí dobře, ty svaly se cítí dobře. Tak toto ale desetinásobek toho se mi děje v prstech hlavně v rukou a v tom předloktí.*

A: Změnil se nějak i skrze tady tyto tvoje prožitky, přístup k práci s tělem v tvój tvorbě. Jestli ano, jak jsi téhle zkušenosti využil?

B: *Určitě jsem je využil a pokaždé, když jsem v tom stavu, tak si uvědomuju, jak moc to tělo dokáže ze sebe vydat, aniž bych to účelně chtěl udělat, že se mi třeba stává, že na houbách*

mám daleko víc, fluidní a organičtější pohyb, a to může být velmi jako chaotický pohyb a můžu se kroutit kolem své osy. To se mi stalo, že jsem se cítil jako zakletý ve Fibonacciho spirále, že jsem se furt motal, ale nemohl jsem to zastavit a strašně jsem se tomu smál a celé se to opakovalo jako takové perpetuum mobile. Ale co se týče nějakého využití, tak jsem hodně přemýšlel, že to tělo, které mám při houbách, tak se esteticky podobá nějakému tak trochu Butó, že to je takové celé nerovné, pokřivené, ale to kvůli tomu, že to tělo hrozně intenzivně prožívá ty svaly, takže ten pohyb neustále pokračuje a nezastavuje se. Není možné, že bych si sednul a nic nedělal. To moje tělo v ten moment nezvládne, jako kdyby stále přetékal. A toto pro mě bylo hodně inspirativní. Potom jsem se snažil toho dosáhnout i vědomě, té fluidity. Jak moc se můžu uvolnit, protože ruce nohy, všechno je jako kdybych neměl kosti.

A: Ovlivnilo užití psychedelik nějak tuto tvoji schopnost vnímat a využívat prostor. A pokud ano, dá se to nějak promítnout i na jeviště?

B: Prostor nebo věci v prostoru?

A: Nejdřív prostor a pak věci.

B: U mě při houbách prostor hodně dýchá. To znamená, že jsou to takové vlnité pohyby, které jsou tak trochu všude a je to takové, jak kdyby člověk byl v nějakém želatinovém domě nebo i venku. Ale jinak se možná víc zaměřím na nějaké konkrétní místo, a proto se mi změní pohled na ten prostor, protože se zaměřím třeba do něčeho menšího, co mi připomíná něco, a to mi připomíná takový nový svět, kde můžou objevovat úplně všechno. I teď, když se koukám na toto okno. Kdybych se najednou prostě rozhodl, že si sednu sem a budu na houbách a budu se koukat na to okno, tak tady můžu strávit 30 minut jenom koukáním se na to okno, protože pro mě najednou ten prostor, v nějakém větším prostoru, začíná být zajímavý. Takže takhle mě to možná ovlivňuje, ale jinak nemám pocit, že bych se cítil třeba uzavřeně nebo naopak.

A: A ty věci?

B: Věci? Ony se vlastně taky vlní, všechno se vlní. Pro mě jsou věci dobré na hmat a na to, že mi připomínají tak trochu tu realitu v něčem. Že to jsou konkrétní věci, které tam budou i přesto, že já budu úplně v sedmém nebi a potom se vrátím. Něčím, je to fascinující, že to jsou fakt jediné nehybné věci. Já je vidím, jak se hýbou, ale vlastně to jsou nejvíce konkrétní a nejvíce zakotvené věci, které mě můžou přinést zpátky, kdybych chtěl.

A: Objevili se u tebe po užití psychedelik nějaké nové techniky nebo postupy v práci s tělem? Pokud ano, jaké?

B: Asi takhle konkrétně jsem nad tím nepřemýšlel, ale myslím si, že každý psychedelický zážitek nějakým způsobem ovlivní člověka. A když ten člověk je vnímavý na něco, tak zase ta věc bude ovlivňovat toho člověka. Určitě si myslím, že mě to nějak ovlivnilo, ale nemůžu říct, že je nějaká technika, kterou jsem z toho vyvodil.

A: Jak se použití psychedelik změnilo tvoje vnímání hudby a zvuků v rámci pohybového divadla?

B: Ono, když člověk je pod vlivem, tak to je věc jedna a potom když není, tak je to věc druhá. To znamená, že když já něco slyším úplně jinak, když jsem pod vlivem, neznámá to, že mi to zůstane, až budu střízlivý, bohužel. Takže spíš některé písničky, které poslouchám, když jsem pod vlivem, tak potom když je poslouchám za střízlivá, tak mi přinesou ten pocit zpátky, který jsem měl při tripu.

A: Ovlivnilo to tvůj výběr hudby do konkrétního představení, nebo choreografie přímo v tvorbě?

B: Výběr hudby, nebo choreografií. To asi ne.

A: V čem se liší tvoje myšlení a tvorba před a po užití psychedelik? Pokud si ještě vzpomínáš na to, jak jaké to bylo před. Pozoroval jsi nějaké změny? Můžeš uvést konkrétní případy?

B: Já si myslím, že jsem ještě moc netvořil, když jsem poprvé zkusil psychedelika, takže je trochu těžší na to odpovědět. Ale myslím si, že to souvisí spíš celkově s filozofií, života a sebe v tomto světě a od toho se potom asi i vyvíjí, jakým způsobem tvoří člověk.

A: A když říkáš, že jsi před užitím psychedelik netvořil, máš pocit, že ten tvůj první, nebo několikátý zážitek mohl být impuls k tomu začít tvořit?

B: Určitě. Minimálně jsem se třeba vždycky chtěl naučit animovat, protože všechno, co člověk vidí, potom může dát do pohybu a umožnit ostatním, aby viděli do tvé hlavy. Tak takový impuls jsem třeba měl. A co se týče divadla, tak to byly spíš takové malé nápady, ale nebylo to nic konkrétního.

A: Jaké jsou podle tebe výhody a nevýhody využití psychedelik pro kreativní myšlení a proces tvorby v pohybovém divadle?

B: Nevýhody nejsou žádné, si myslím. Opravdu mě nic nenapadá. Pokud si teda člověk nedá houby, když zrovna jde třeba na jeviště. To je blbý nápad. Myslím si, že to nemá nevýhody a výhody jsou asi cokoli, co posune toho člověka dobrým směrem, a to může být buď něco vnitřního, něco osobního, nebo to může být něco, na co si ten člověk vzpomene, nebo o tom bude přemýšlet ve chvíli, kdy bude pod vlivem těch hub. Takže kdykoliv, kdy může přijít nějaký další nový nápad, tak je to asi dobře.

A: Jak se po užití psychedelik tvoje změněné emoce a psychický stav promítají do uměleckého vyjádření a tvorby v pohybovém divadle? Pokud jsi měl nějaké změněné emoce během tripu a jestli se nějak promítly do tvorbě.

B: Určitě to nějakým způsobem mělo vliv a já si myslím, že všechny tripky měly nějaký vliv, ale asi nejvíc vlivu měly ty, co byly buď hodně špatné, nebo byli naopak hodně dobré. Tím chci říct, že třeba ve špatném tripu se mi stalo, že jsem zažil Ego death. Moje ego zemřelo, a to ve mně zanechalo stopu. Potom tripu se mi něco změnilo v přemýšlení nad životem a nad smrtí a asi jsem začal brát ten život míň vážně. A jak bych to řekl, víc v klidu?

A: Napadají tě nějaké rizika spojené s užitím psychedelik ve vztahu k tvůrčí práci?

B: Asi ne, protože si myslím, že to tomu vůbec nijak nezabraňuje. Může se stát, že si člověk dá trip a zjistí, že celý život žil úplně jinak a nechce být umělcem a chce dělat něco jiného.

Takže v tom momentě je to asi rizikové, ale zároveň je to pro jeho dobro, takže v tom nevidím rizika.

A: Jak by si zhodnotil celkový dopad užívání psychedelik na kreativitu myšlení a proces tvorby v pohybovém divadle, považuješ je spíš za inspirativní nebo omezující.

B: Inspirativní, protože to jsou úplně nové informace a úplně jiný způsob vnímání reality a jsou to velmi drahé informace, protože se k nim nedostane člověk jen tak. To jsou věci, které jsou těžko popsateľné slovy. To jsou věci, které můžou být tak nádherné, že to ani není možný. Mně se stalo třeba, že jsem byl s kamarády a byli jsme v lese a seděli jsme na takové lavičce a byla tam taková plastová věc. A já jsem chodil a byl jsem pod vlivem těch hub. Chodil jsem, nějak jsem kopal do listí a najednou jsem narazil na tu plastovou věc. Naklonil jsem se, abych ji zvednul a vylítl motýl. A uletěl do lesa skrze zář slunce, úplně perfektně, jako ve filmu. A v ten samý moment, co jsem to viděl a začal jsem euforicky křičet, tak kamarádi viděli úplně stejnou věc, takže když jsem se otočil a viděl jsem je, jak viděli tu věc, tak jsme všichni tři euforicky křičeli a bylo to hrozně magické, ale to si myslím, že se jen tak nemůže stát. Může se stát, že všichni tři uvidí takovou věc, ale ten vnitřní pocit, jak se věci propojují, a to vnímání té reality je úplně jiné, takže ten člověk dostává určitě něco navíc.

A: Rozumím, to je ode mě všechno. Děkuji ti za rozhovor.

B: Taky děkuji.

Příloha 4 Přepis rozhovoru D

A: Souhlasíš s tím, že se rozhovor nahrává?

B: *Souhlasím.*

A: Zažila jsi psychedelickou zkušenost jenom jednou, nebo vícekrát.

B: *Jednou.*

A: Experimentovala jsi někdy s psychedelickými látkami pro určitý umělecký záměr? Pokud ano, popiš?

B: *Ne, nebylo to vyloženě pro nějaký umělecký záměr.*

A: A pomohla ti intoxikace psychedeliky nějaký umělecký záměr rozvinout?

B: *Ne vyloženě nějaký konkrétní, ale minimálně mi to dalo podněty k přemýšlení nad vnímáním právě třeba těla.*

A: A napadají tě i nějaké konkrétní podněty, které ti to dalo?

B: *Ted'ka bych asi konkrétně nedokázala jmenovat.*

A: Mohla bys popsat svůj čistě fyzický prožitek po užití, co se dělo s tvým tělem?

B: *Tak asi ten nejintenzivnější prožitek z celé té zkušenosti bylo vnímání, kdy jsem měla pocit, že jsem strašně lehká v určitých momentech. Ležela jsem na posteli. A měla jsem pocit, že cítím svoje kosti v nějakých momentech, a jako kdybych fakt cítila, že jsem hrozně lehká. Jako kdyby se trochu popírala gravitace v nějakých momentech.*

A: A dokázala bys od začátku do konce popsat ty tělesné fáze, které si prožívala. Jak vypadal začátek, prostředek, konec celého zážitku?

B: *Já jsem vlastně po většinu času jenom ležela a myslím si, že ze začátku jsem na to tělo vůbec nebrala nějaký zřetel. Spíš to bylo ze začátku hodně vizuální. A až potom, později, jsem se nějak dostávala do těla ještě i skrz hudbu, která hrála, ta to dost ovlivňovala. A potom později jsem se dostávala do těla. Nejdřív mám pocit, že jsem cítila, jak mi těžkne tělo. A potom právě se začalo nadlehčovat. Bylo to v takových fázích, ve vlnách. Proměňovalo se to určitě, ale nejintenzivněji si vybavuji ten pocit nějaké lehkosti.*

A: Když mluvíš o té lehkosti, změnil třeba tenhle aspekt nějak tvoji práci s tělem?

B: *To bych to asi musela zažít víckrát, abych pocítila nějaký velký rozdíl.*

A: Ovlivnilo užití psychedelik tvoji schopnost vnímat a využívat prostor? Pokud ano, jak se to dá promítnout na jeviště?

B: *Jedenkrát takový zážitek asi nestačí.*

A: A dokážeš popsat tvé vnímání nebo využívání prostoru během užití psylocibinu?

B: *Tak rozhodně jsem si v ten moment uvědomila spoustu detailů v místnosti, a taky jsem si uvědomovala, že vůbec jsem v místnosti. Že jsem v nějakém uzavřeném prostoru a uvědomovala jsem si tu stísněnost toho prostoru, že ačkoliv se mi ten pokoj, ve kterém jsme si to dávali, zdál normálně velký, tak v ten moment mi přišel strašně malý a myslím, že to bylo hodně tím focusem na detail, i třeba na nábytek na různé tvary toho nábytku. Někaký ,shape'*

(tvar) toho nábytku, na barvu. A pamatuju si, že jsem ležela a koukala jsem na závěsy, na které jsem se koukala jako nikdy předtím. Takže určitě, se tím fokusem na detail člověk zaměří na různé kvality, třeba právě toho nábytku.

A: Objevily se u tebe po užití psychedelik nějaké nové techniky nebo postupy v práci s tělem? Pokud ano, jaké?

B: *No, asi bych teď nic nevymyslela.*

A: Jak jsi během užití psychedelik vnímala rytmus? A znovu se ptám, jestli a jak se to pak ve tvé tvorbě odrazilo?

B: *Myslíš časovost toho, jak dlouho to trvalo?*

A: Jakkoliv budeš rytmus vnímat, klidně i časově to můžeš rozebrat.

B: *Mělo to určitý vývoj, když vezmu tu časovost toho zážitku, tak mi to přišlo v jeden moment, jako kdybych byla v nějaké smyčce a měla jsem trochu strach, že to nikdy neskončí ten moment. Takže to bylo určitě intenzivní vnímání přítomného okamžiku. A rytmus se mi dost pojí s tou hudbou, která hrála. Tam jsem velmi cítila, jak moc to ovlivňuje, jak se cítím. Jak moc i ten rytmus ovlivňuje hudba, nebo jak moc vyvolává emoce. Jak je schopna těma emocemi a tebou dost manipulovat.*

A: A cítíš, že tě to nějak ovlivnilo všechny tady tyhle zkušenosti, o kterých mluvíš s rytmem a s hudbou v tvorbě?

B: *To asi ne.*

A: Změnilo se tvoje vnímání hudby a zvuků v rámci pohybového divadla po užití psylocibinu?

B: *Když se mě teď ptáš, tak mi to dává trochu podnět si to připomenout, když budu tvořit, ale nějak vědomě jsem si do své tvorby nezakomponovala tenhle zážitek, ale je to fajn podnět.*

A: V čem se liší tvoje myšlení a tvorba před a po užití psychedelik? Pokud jsou nějaké změny, jaké jsi pozorovala a jestli můžeš uvést konkrétní příklady?

B: *Asi bych opět nedokázala uvést konkrétní příklad, tím, že to byla jednorázová zkušenost. Intenzivní, ale ne asi až zas tak moc, tak si myslím, že to není dostačující nato, to takhle reflektovat a zakomponovat do procesu tvorby.*

A: Jaké jsou podle tebe výhody a nevýhody využití psychedelik pro kreativní myšlení a proces tvorby v pohybovém divadle?

B: *Výhody určitě můžou být v tom vnímání té tělesnosti, v tom fokusu na detail a taky v tom, že to člověku dává určité vhledy, nebo může dát. Mně to teda aspoň pár myšlenek určitě dalo, které byly takové osvobozující. Týkaly se hodně mé osoby, a to je v autorské tvorbě zásadní, aby byl člověk se sebou smířlivý, a v tom si myslím, že ty houbičky můžou mít budoucnost. V tom je jejich síla, podle mě, dostat se k jádru sebe.*

A: Sledovala jsi na sobě během užití psychedelik změněné emoce a změněný psychický stav. A znovu ta otázka pokračuje, jestli se změněné emoce, pokud nějaké sleduješ, promítají do tvého uměleckého vyjádření a tvorby v rámci pohybového divadla?

B: Opět do té tvorby to nedokážu říct, ale co se týče nějakého osobnostního rozvoje jako takového, tak pamatuju si jednu věc. Měla jsem myšlenku, že žádné rozhodnutí není špatné a já vím, že jsem strašně nerozhodný člověk a vždycky všechno musím hodně analyzovat a dávat na váhy a v ten moment jsem měla pocit, že jde jenom o to se rozhodnout. Možná trochu s vědomím toho, že při tvorbě jsou strašně důležité rozhodnutí. Je důležité dělat ta rozhodnutí, aby se člověk mohl někam posunout, ne donekonečna přemýšlet, co je nejlepší varianta.

A: Napadají tě nějaká rizika spojená s užitím psychedelik ve vztahu k tvůrčí práci v pohybovém divadle?

B: Možná to může být někdy až destruktivní, ale to spíš asi s ohledem na zdraví toho člověka a jeho psychický stav ale u sebe jsem žádné rizika nesledovala v ten moment. Jako je tam riziko toho, že si toho vezmeš spoustu a předávkuješ se, ale já jsem v tu chvíli neměla pocit, že by mi něco hrozilo.

A: Jak by si zhodnotila celkový dopad užívání psychedelik na kreativitu myšlení a proces tvorby v pohybovém divadle? Považuješ je za inspirativní, nebo spíše omezující?

B: Spíš inspirativní určitě. Já si myslím, že určitě v nějakém menším množství pod nějakým dohledem a přesně i s tou myšlenkou, že to vůbec můžeš využít v kreativní práci je fajn podnět, protože já jsem si spoustu těchto věcí neuvědomila a nenapadlo mě to tolik si to propojit i s tím kreativním procesem. Takže si myslím, že vzít si to s tímhle záměrem a potom to nějak využít v tvorbě, může být určitě inspirující a může to člověka posunout dál a trochu mu to rozšířit obzory.

A: Děkuji moc za rozhovor.

Příloha 5 Přepis rozhovoru E

A: Souhlasíš s tím, že se rozhovor nahrává?

B: Ano souhlasím.

A: Zažila jsi zkušenost s psilocybinem jedenkrát, nebo vícekrát?

B: Jenom jednou

A: Experimentoval jsi někdy s psychedelickými látkami pro určitý umělecký záměr? Pokud ano, pokus se ho popsat.

B: Já jsem před několika týdny zažil, svojí první psychedelickou zkušenost. A ten důvod, proč jsem do toho šel, nebyl asi úplně čistě umělecký záměr nebo účel., ale bylo to s tím spojené. Chtěl jsem mít tu zkušenost, kdybych v budoucnu hrál nějakou postavu, co prochází psychedelickým zážitkem, tak abych věděl, co ta postava zažívá v ten moment.

A: Máš pocit, že ti intoxikace psychedelickými látkami pomohla nějak rozvinout tvoji uměleckou tvorbu?

B: Myslím, že jo. Necítím, že jsem z toho dostal nějakou konkrétní pomoc. Ted', když jsem tu zkušenost zažil, tak z ní můžu čerpat jako pro budoucí role.

A: Zkus popsat svůj fyzický prožitek, po užití. Klidně můžeš popsat, jak to začínalo, co jsi cítil v těle, jak to pokračovalo až do konce celého prožitku.

B: Ze začátku, když jsem začínal cítit ty efekty úplně poprvé, tak jsem měl takovou, cítil jsem to z hrudníku, takovou jako stísněnost. Nebylo to jako že by mi bylo špatně, ale necítil jsem se zrovna úplně v pohodě a potom jsem samozřejmě začínal očima vidět ten svět trochu ,vertical', jako kdybych byl nějaké lodi a všechno tak trochu balancovalo, a tak se jako vlnilo. A co se týče pohybu, tak vždycky, když jsem cítil, že jsem nehybný, tak moje tělo jako kdyby vážilo strašně moc, bylo strašně těžké. Ale v momentě, kdy jsem se pohnul, tak bylo naopak strašně lehké. Moje ruce při pohybu byly ultra lehké. Jako kdyby tam ani gravitace nepůsobila, ale když jsem pak zastavil, tak jsem cítil až takové lehké brnění skrz celé tělo, takovou jako tíhu.

A: Změnil se nějak tvůj přístup k práci s tělem po užití psychedelické látky a můžeš to klidně zaměřit třeba i na vnímání té gravitace, o které jsi mluvil, nebo jiných tělesných, či fyzických prožitků, které jsi během toho vnímal?

B: Byl jsem si hodně vědom každého pohybu, víc než obvykle. Nevím, jestli se mi zrovna změnil přístup k práci.

A: Dokážeš zkušenost s psychedelickou látkou využít v tvorbě nebo v herectví obecně?

B: Asi jo, kdybych měl hrát takovou postavu, tak jsem si vědom toho, jak se mám pohybovat. Asi bych to dokázal znovu pohybově zopakovat. Ale když ty efekty začaly působit, tak moje mysl a můj mozek začali pracovat o dost rychleji a nedokázali zastavit. I ten čas se zpomalil a přítomný okamžik byl strašně dlouhý, že jsem například seděl a jenom jsem si uvědomoval, jak moje ruka působí, když je nehybná. Seděli jsme u stolku a moje ruka byla takhle na stole a byla fakt těžká a v momentě, když jsem ji zvednul, tak byla naopak straně lehká. A já jsem

tam seděl a jen tak jsem tam takhle zdvihal ruku a měl jsem pocit, že jsem tam tím pohybem strávil asi půl hodiny, a přitom uběhlo jenom pár minut.

A: Znamená to, že ten prožitek, který jsi během intoxikace zažil, bys dokázal reprodukovat taky v herectví, když by si hrál nějakou postavu. Ale že by si ty s tím vědomě pracoval ve svojí tvorbě, to se říct nedá, je to tak?

B: *Jo, protože jsem měl ten zážitek jenom jednou. Myslím, že kdybych ho zažil víckrát, tak bych si zase uvědomil víc věcí.*

A: Ovlivnilo užití psychedelik tvoji schopnost vnímat a využívat prostor? A pokud ano, jak se takhle zkušenost dá odrazit na jeviště?

B: *To je zajímavé, protože zrovna, když jsem měl ten zážitek, byl jsem v lese v přírodě a byl jsem na takové pláni. Prostorově to bylo asi stejně velké jako jeviště v Divadle Inspirace, prostě malý prostor. A když jsem vstal a chtěl jsem přejít z jedné strany na druhou, tak jsem měl pocit, že ten můj cíl, který jsem viděl, i když jsem se přibližoval, tak se pořád vzdaloval. Měl jsem pocit, že jsem udělal až moc kroků na to, abych se dostal z jedné strany na druhou. Ten prostor se pořád vzdaloval. Je to jako ten film Večernice (česká pohádka). Je tam hlavní postava, které řekne Měsíčník, Slunečník a Větrník, aby se dostal k hradu a zachránil Večernici, ale řeknou mu, že se nesmí ohlížet a nesmí se zastavit. A když ta hlavní postava jde, tak vidí ten hrad a vždycky, když se k němu dostanete blízko, tak se najednou zase vzdálí. Tak to byl přesně ten pocit. Chtěl jsem jít asi jenom čtyři metry a ty čtyři metry mi připadaly jako dvacet metrů.*

A: Jak by se podle tebe tato zkušenost dala promítnout na jeviště?

B: *Asi mít tu představu ve svém myšlení. Když jsem v té postavě, tak i když chodím z jedné strany jeviště na druhou, tak se musím dokázat vcítit do každého okamžiku, aby ten přítomný okamžik byl o dost delší, protože to si myslím, že ten čas s tím byl hodně spojený. Protože právě jenom při přejití z jedné strany na druhou, jsem měl pocit, že to trvá až moc dlouho. A přitom v realitě asi moc času neuběhlo.*

A: Objevily se u tebe po užití psychedelik nějaké nové techniky a postupy v práci s tělem? Pokud ano, jaké?

B: *Momentálně asi musím říct, že ne, protože jsem do toho šel spíš proto, abych strávil celý ten zážitek, jako takovou introspekci a vnímal, co se děje. Jak moje tělo vnímá a co se mu všechno děje. Ale nehledal jsem žádné pohybové metody. Ale kdybych do toho šel znovu, kdybych měl druhou zkušenost, tak to už bych věděl, co mám čekat, tak bych zase víc zkoumal nějaké další pohybové možnosti*

A: Jak jsi během užití psychedelik vnímal rytmus a popřípadě jak a jestli tě to nějak ovlivnilo v tvoji vlastní umělecké tvorbě?

B: *U toho rytmu si pamatuji, že vždycky trvalo strašně dlouho, než jsem se k něčemu odhodlal, vždycky jsem strašně dlouho přemýšlel nad tím, jestli mám vstát a někam jít, něco udělat, nebo jestli mám prostě jen tak zůstat tam, kde jsem. To rozhodnutí trvalo strašně dlouho, ale v*

momentě, kdy jsem se rozhodl a někam šel, tak to proběhlo strašně rychle. Ale v momentě, kdy jsem začal chodit, tak jsem měl zase pocit, že ta destinace, kam jdu, se pořád vzdalovala, ale ta chůze byla jako běh. Ten rytmus byl takový spíš výbušnější, takové to ‚calm before the storm‘, které bylo dost dlouhé, ale jakmile ten pohyb začal, tak všechno, co následovalo, bylo naopak strašně rychlé.

A: Ta moje otázka má ještě druhou část, jestli a jak tě to ovlivnilo ve tvé vlastní tvorbě, kdy už nejsi pod vlivem psylocibinu? Reflektuješ to nějak ve svojí umělecké činnosti?

B: Asi mi to dalo větší vědomí toho, čeho všeho je náš mozek schopný, takže kdybych to měl rozdělit do dvou částí, tak ta první byla strašně příjemná. Ta druhá méně příjemná, že jsem si potom začal uvědomovat, že jednoduché věci, které dělám v každodenním životě, jako je třeba platba kartou, jsou pro mě najednou strašně velký problém, že jsem si nedokázal ani vzpomenout na ten postup a zpětně mě to zneklidnilo. Měl jsem pocit, že už skoro nic neumím. A začal jsem být takový paranoidní. Nebyl jsem schopen si uvědomit, jak je tohle možné, protože jsem do té doby měl pocit, že mám všechno pod kontrolou. A najednou jsem měl pocit, že jsem úplně na začátku, jako kdybych byl zase dítě, které nikdo nic nenaučil. V jeden moment jsme s kamarádem narazili na takovou rodinu, kde bylo malé dítě, a já jsem měl pocit, že to dítě ví víc než já. Bylo to strašně divné a já jsem pořád opakoval, jak je tohle možné? Jak je tohle možné? A já byl ohromen tím, jak rychle jsem na jednoduché věci zapomněl.

A: Jak se po užití psychedelik změnilo tvoje vnímání hudby, zvuků v rámci pohybového divadla nebo v rámci tvojí vlastní tvorby?

B: V jeden moment jsme si pustili hudbu, a i když ta hudba vycházela z telefonu, a i když jsem vstal a odešel od toho telefonu dál, tak jsem měl pořád pocit, jako kdyby ta hudba byla blízko u mého ucha, a přitom ten mobil byl ode mě strašně daleko. Začal jsem slyšet věci o dost intenzivněji než předtím.

A: A ovlivnilo to nějak tvůj výběr hudby, nebo i jednotlivých choreografií do představení, které tvoříš nebo si tvoříš, nebo budeš tvořit?

B: Zrovna co se týče hudby asi moc ne. Všechnu tu hudbu pořád vnímám stejně, jen to byl takový pocit, jako bych tu hudbu fakt cítil, jako kdybych ten telefon měl fakt blízko, hned vedle ucha. Podobně i s očima, měl jsem pocit, jako kdybych viděl všechno v nějakém filtru. Když jdu na nějaký film, třeba na Avatara ve 3D, tak jsem pak všechno viděl, jako kdyby to bylo ve 3D. Viděl jsem tak prostě celý svět.

A: V čem se liší tvoje myšlení a tvorba před a po užití, jestli registruješ nějaké změny? Pokud ano, uveď konkrétní příklad.

B: Mám o dost větší respekt nad tím, jak komplexní náš mozek je. My si myslíme, že něco víme a přitom vůbec. Protože předtím, než jsem to bral, tak jsem měl pocit, že všechno vím. Víme, kdo jsem. A prostě vím, co umím a najednou jsem, ne že zapomněl, kdo jsem, ale zapomněl jsem, jak dělat úplně všechno a ztratil jsem tím tu sebejistotu a vlastně tu identitu,

kteřou jsem měl. Takže jsem se z takového sebevědomého člověka stal teď na všechno víc ‚questionly‘ (tázavý).

A: Jaké jsou podle tebe výhody a nevýhody užití psychedelik pro kreativní myšlení a proces tvorby v pohybovém divadle?

B: Důvod, proč jsem do toho šel a co jsem z toho dostal je ta zkušenost. Teď vím, co je možné.

A to, že jsem si tím prošel, tak je zkušenost, ze které můžu v budoucí tvorbě čerpat, že bych vlastně klidně mohl udělat celé představení o té zkušenosti, protože mi to otevřelo úplně novou dimenzi možností, kterou jsem předtím ani nevěděl, že existuje. A to je to, co jsem chtěl.

A: A napadá tě i nějaká nevýhoda? Nebo možné riziko, které by mohlo být spojené s užitím psychedelik v tvůrčí práci?

B: Asi to, že v tom stavu člověk nemá moc kontrolu nad tím stavem. Ta první polovina byla strašně příjemná. To jsem byl udivený nad úplně vším, že jsem se díval na vlastní ruce, na listy, na okolní přírodu kolem mě a viděl jsem všechno úplně poprvé. To bylo skvělé.

A: A napadají tě nějaká rizika, která po užití mohou nastat?

B: Myslím, že pokud někdo touží po tom mít ve všem jasno, tak by se tomu stavu asi měl vyvarovat. Protože já předtím měl takový pocit a teď najednou nevím. Jakože už v hodně věcech, nemám jasno, jak jsem měl předtím. Tak asi to je takové riziko, ale žádný jako fyzický dopad necítím, ani mentální. Potom co jsem se z toho dostal, tak už cítím úplně stejně jako předtím.

A: Jak se po užití psychedelik tvoje změněné emoce, které jsi prožil během toho stavu, promítají do tvého uměleckého vyjádření a tvorby?

B: Teď se cítím úplně stejně jako předtím. Předtím, když jsem byl přímo pod vlivem psychedelik, tak jsem měl pocit, že moje mysl, můj mozek, na mě hraje takový trik, jakože zapomínám na všechno, na vlastně jednoduché věci, nebo dovednosti jako třeba jak zaplatit jízdu autobusem nebo něco takového. A měl jsem pocit, že už ani nedokážu důvěřovat vlastnímu mozku. Ale teď, když jsem nad tím přemýšlel, tak jsem si uvědomil, že to byl vliv těch psychedelik, že to nebyla moje mysl, že jsem to nebyl úplně já, jak jsem měl pocit v ten moment. Že se mnou nebylo nic špatně.

A: Jak by si zhodnotil celkový dopad užívání psychedelik na kreativitu? Považuješ je spíš za inspirativní nebo omezující?

B: Myslím, že to není pro každého. Já jsem rád za to, že jsem to udělal, a získal jsem tu zkušenost. Ale myslím, že můžu mluvit jenom za sebe a pro mě to bylo inspirativní. Ale nedoporučoval bych to každému jen tak. Každý člověk by to měl chtít a měl by se na to psychicky připravit a je taky dobré mít někoho kdo tam je s vámi, komu absolutně důvěřujete, protože kdyby tam ten člověk byl sám, tak by to asi dopadlo o dost hůř.

A: Mockrát děkuji za rozhovor.

Příloha 6 Přepis rozhovoru F

A: Souhlasíš s tím, že se rozhovor nahrává?

B: *Souhlasím s tím, že je rozhovor nahráváný.*

A: Psychedelickou zkušenost jsi zažil kolikrát?

B: *Víckrát jsem zažil.*

A: Experimentoval jsi někdy s psychedelickými látkami pro určitý umělecký záměr? Jestli ano, tak se to pokus nějak rozvést.

B: *Myslím si, že ne vědomě, že jsem nikdy neexperimentoval s tím cílem z toho jako něco mít.*

A: Pomohla ti intoxikace těmito látkami nějak tvůj umělecký záměr rozvinout?

B: *Určitě v některých ohledech jo. Obecně mi to pomohlo si srovnat určité věci v hlavě a věřím, že jsem z toho dostal spoustu inspirace. Problém pro mě byl dost často ten, že jsem měl například během té intoxikace pocit, že je něco hrozně jako inspirativní a funguje to. A pak jsem za střízliva zjistil, že to, co jsem si napsal, bylo pro mě hrozně nesrozumitelné, takže jsem málokdy z toho něco reálně použil. Ale teď jsem si vzpomněl, že jsem s jedním kolegou měl takové jako research zkoušky, kde jsme dávali dohromady proces a koncept představení a dvakrát jsme se takhle sešli a vždycky jsme se u toho vlastně trošičku zhoubičkovali. A myslím si, že to bylo fajn, že nám to pomohlo se trošičku uvolnit. A v takové té fázi, kdy vlastně jenom necháváme nějaké volnější asociace plynout, tak si myslím, že nám to pomohlo trochu přemýšlet jinak, než jak bychom normálně přemýšleli a zároveň se myslím, že součástí mojí tvorby je určitá obrazovost a psychedelično obecně. Hodně mě inspirují osobnosti jako Jodorkowsky a podobní tvůrci a mám pocit, že vlastně tahle hodně pracují. Nebo nevím, jestli takhle pracují, ale pracují s takovou symbolikou a estetikou, která mi vlastně přijde fajn.*

A: Zkus čistě fyzicky popsat svůj stav po tom, co užiješ látku Psylocibin. Opravdu čistě fyzický stav.

B: *Hm... myslím si, že to je různé, protože někdy se cítím takový jako lehký, ale zároveň se většinou cítím trochu měkce. Občas jako bych se úplně neovládal, jako když se cítím trochu opilý, ale bez takové té zvláštní opilosti, jako stavu vědomí. Spíš je to takový pocit, kdy nohy úplně neví, co dělá zbytek těla a tak dále, když tak pluju tím prostorem. Naposledy co jsem si dal houby, tak jsem je měl mimo nějaký kreativní proces, a měl jsem ne úplně příjemný zážitek, udělalo se mi velmi blbě a měl jsem potřebu si po pár hodinách jít sednout pod nějaký strom, ale to bylo na oslavě nebo na párty, kde duněla hudba, byla tam spousta lidí a najednou jsem cítil velkou úzkost. Docela často je to pro mě spojené s nějakou vnitřní vibrací, která pochází většinou z oblasti kolem žaludku do mého koru.*

A: Změnil se nějak tvůj přístup k práci s tělem po užití psychedelické látky? Vyjmenoval si hodně fyzických prožitků, ovlivnilo tě to nějak ve tvé tvorbě?

B: *Nemyslím si, že by se tím kvalita mého pohybu nějakým způsobem změnila.*

A: Ovlivnilo užití psychedelik tvoji schopnost vnímat a využívat prostor?

B: Tím, že většinou ve tvorbě jsem dost zavřený vevnitř, a když mám tu látku, tak jsem jakoby venku, tak si myslím, že se to nedá úplně srovnávat, ale zároveň je to součástí mé tvůrčí linie, že se snažím používat i neviditelné prostory. Ale nemyslím si, že by to bylo ovlivněné.

A: Můžeš to chápat jako konkrétní prostor, ale moje otázka zahrnuje třeba i perspektivu.

B: Tak to mění hodně. Mění to třeba percepce. Já jsem například nikdy nežongloval na houbách a myslím, že by to mohla být zajímavá zkušenost. Jako jo, mění to nějakým způsobem to, jak člověk vnímá prostor. Věci se zdají být vzdálenější nebo naopak bližší. Já mám pocit, že se mi prostorově najednou spojují různé věci. Že cítím takovou pospolitost. Jak já sám s tím prostorem, tak i ten prostor mezi sebou, že si najednou všímám víc detailů, což je pro mě zajímavé v ,zoom in', na nějaký konkrétní detail.

A: Objevily se u tebe po užití psychedelik nějaké nové techniky a postupy v práci s tělem? Pokud ano, tak jaké?

B: Hm, techniky a postupy asi úplně ne. Nejčastěji si myslíš, že to prostě ovlivňují nějaké konkrétní například koncepční věci. Mám to hodně hlavové a nepoužívám to úplně k třídenní, nebo na stavbu nějakého fyzického materiálu. Používám to spíš jako inspiraci pro nějaké divadelní obrazy nebo pro vymýšlení nějakého konceptu.

A: Jak jsi po užití psychedelik vnímal rytmus a jak tě to ovlivnilo ve tvorbě?

B: Rytmus, no tak jak jsem říkal. Dost často se člověk může na něco ,zoom in', a vlastně mám pocit, že při různých oslavách, nebo při různých situacích, kde jsem byl pod vlivem této látky, tak často třeba někde hráli bubny nebo nějaké šamanské divné nástroje. A člověk se do toho může trochu jakoby ztratit nebo se ztratit v ,zoom in' právě na tu hudbu.

A: A co se týká času, protože s tím podle mě rytmus taky souvisí.

B: No tak mám pocit, že čas se během té intoxikace tak jako rozpíná a přestává mít svoji linearitu a vlastně to pomáhá. Mně to pomáhá vystoupit z takového toho ADHD(áctví) a trochu déle si užívat čas.

A: Jak se mění tvoje vnímání hudby a zvuků v rámci pohybového divadla po požití psychedelických látek? Pokud se nějak mění.

B: Během toho stavu nebo potom?

A: A jak vnímáš hudbu? Reflektuješ tu změnu potom ve svojí práci?

B: Mám pocit, že to ve své práci úplně nereflektuji. Ono se to blbě popisuje, já mám spíš pocit, že kvůli tomu rostu jako člověk. A člověk, který je tím pádem vlastně jako tvůrce. Pro mě se tyhle dvě věci od sebe těžce oddělují. Neumím je úplně zanalyzovat, jakože tohle je tvorba tohle to je můj život. A nemám úplně pocit, že by to pro mě bylo směrodatný, že bych měl nějaký WOW moment, který by pak změnil hrozně moc moje přijetí hudby, nebo používání hudby.

A: A choreografie? Pokud nějaké choreografie používáš.

B: Myslím si, že taky ne. Jako fakt, nejčastěji to je ta koncepční práce, kterou to ovlivňuje.

A: Změnilo se nějak tvoje myšlení a tvorba po užití psychedelik?

B: Například u jednoho představení, co jsem dělal, mi zážitek z intoxikace psilocybinem vnukl nápad na celé to představení. Představa, že se chci takovouhle věcí zabývat, vzešla hodně z toho tripu. Najednou jsem si začal všimnout malinkatých detailů a takových krátkých zastavení v přírodě a různých mikro-situací kolem mě a kvůli tomu jsem se pak začal zabývat Haiku a japonskou poezií, která ve mně vzbuzovala podobný pocit. Popisovala podobné věci, které mě najednou začaly zajímat právě po jednom takovém tripu. Takže konkrétně můžu říct, že ano. Stal se nějaký nápad, nebo impulz právě z jednoho takového tripu.

A: Jak se po užití psychedelik mění tvoje emoce a psychický stav? Promítá se to nějak do tvojí tvorby?

B: No, určitě se mění. Mám pocit, že jsem veselejší, otevřenější různým impulsům, ať už zvenčí nebo zevnitř. Zároveň se snažím tuhle složku oddělovat. Ono je vlastně hrozně těžké mluvit takhle o tvorbě. Jedna věc je pro mě proces a druhá věc je pak ten výsledek a myslím si, že to obecně pomáhá být víc otevřený nějakým věcem. Ale nemůžu to přičiňovat vyloženě jenom tomuhle stavu. Je to faktor různých ‚experience‘ (zkušenosti), které mám.

A: Pokud se zaměříš čistě jenom na proces tvojí tvorby, jak tě užití psychedelik ovlivnilo?

B: Ono je to dvousečné. Já třeba intoxikaci psilocybinem vnímám jako takovou rutinu, nebo spíš rituál, který dělám párkrát do roka, abych se vyčistil. K legraci to spíš nevyužívám. A taky mám pocit, že mi to vždycky pomůže se nějak najít. Zní to sice hrozně dramaticky, ale pomůže mi to se mentálně vyčistit. Jsou to pro mě takové rituální zastávky. Pomáhá mi to si uvědomit, co vlastně chci a kde zrovna v tom životě jsem. Taky mám ten stav intoxikace psychedeliky spojený vždy s nějakými hezkými chvílemi a výlety a mám potřebu si to párkrát do roka dopřát, abych měl taky pocit odpočinku a připomenul si, že to není jenom o práci. Myslím si, že to tříbí moje ego a moji personu a asi se pak cítím připravenější na tu tvorbu, ale zároveň je to dvousečné. Dvousečné je to v tom, že občas ti to otevře něco nového, ale zároveň jsi tak moc ‚zoom in‘ (v tom) zainteresovaný v tom, co děláš. Nemáš pak nadhled a ten je vlastně podle mě pro tvůrce klíčový. Občas třeba vidím lidi, jak žonglují, nebo tancují pod vlivem nějakých substancí. A věřím, že oni to cítí vlastně hrozně moc, takže je to pro ně zajímavé, ale pro mě jako pro diváka vlastně ne. Cítím, že ten jeho stav si potřebuju nějak jako divák zvědomit.

A: Napadají tě nějaká možná rizika spojená s užitím psychedelik ve vztahu k tvůrčí práci?

B: Tak samozřejmě si člověk musí být vědomý toho, jak moc má silné nebo slabé psyché a jestli má ve své genetické linii nějaké psychické neduhy. Zároveň si však myslím, že je to skvělý nástroj, jak pro osobnostní rozvoj, tak i ten tvořivý, ale není to pro každého a každý si musí uvědomit, kde má svoje hranice. A ta rizika jsou vlastně to, co jsem už popisoval, že se v tom člověk vlastně hrozně ztratí a pro něho je ten prožitek zajímavý a hrozně silný, ale navenek to vlastně zajímavé, nebo určující pro ten daný proces vůbec není. Člověk tím vlastně může zabít hrozně moc času nějakou pseudo rešerší, kdy si myslí, že to, co dělá, je vlastně úplně neuvěřitelné. A pak vlastně zjistí, že se jenom válel 3 hodiny v bahně a že to pro jeho práci nebylo vůbec přínosné.

A: Jak by si zhodnotil celkový dopad užívání psychedelik na kreativitu? Považuješ je spíš za inspirativní nebo omezující?

B: Zrovna tyhle zážitky mě naučili, že to nikdy není černobílé.

A: Chceš k tomuto tématu ještě něco dodat?

B: Vlastně jenom to, že mi je ta estetika blízká. Dost často je to spojené s tribalismem nebo s nějakým kolektivním vědomím a s celou škálou různých témat. Mám pocit že umělci, co znám, kteří vědomě pracují ve své tvorbě s psychedeliky, tak hodně používají archetypy, které se jim obrazově nebo ikonicky nějakým způsobem ukazují, nebo si je spojují. A to mi přijde, že zajímavé, protože je to něco, co je součástí našeho kolektivního podvědomí, nevědomí nebo nějaké kolektivní kultury, kterou v sobě všichni neseme.

Jodorowsky například ve svých filmech používá symboly, které jsou spjaté s psychedeliky, ale pro mě jsou spíš spjaté s původem vůbec kultury a našeho podvědomí. Tak je to vlastně hrozně zajímavé zkoumat.